

N. 4 1953

35 ARG.

UPPLAGA: 11.200 EX.

BRANDKÅRS-

tidsskrift

ORGAN FÖR SVENSKA BRANDKÅRENS RIKSFÖRBUND
REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE: ANDERS EKBERG

JAKOBSGATAN 14, STOCKHOLM C - TELEFON 213606 - POSTGIROKONTO NR 4870

Redogörelse

för

Svenska Brandkårens Riksförbunds verksamhet 1952

Centralstyrelsen för Svenska Brandkårens Riksförbund får härmed avgiva berättelse över förbundets verksamhet under 1952.

Riksförbundets verksamhet har från myndigheters, brandförsäkringsinrättnings och enskilda personers sida omfattats med stort intresse. Även under 1952 har förbundet åtnjutit ett statsbidrag med kronor 5.000: —.

Brandförsäkringsinrättningarna ha under året kraftigt ökat sina bidrag till Riksförbundet. Centralstyrelsen får härför framföra sin stora tacksamhet.

Den nya kommunindelningen, som trädde i kraft vid årets början, har medfört en omorganisation av brandväsendet i flertalet kommuner. I stort har arbetet härmed kunnat slutföras under året. Av ekonomiska skäl har personalstyrkan dock måst nedbringas på många håll. Kraven på personalens kunskaper måste av denna anledning ställas mycket höga för att brandkårens skola kunna med skicklighet och omdöme fullgöra sina uppgifter. Det är därför nödvändigt, att såväl befäl som brandmän öka sina kunskaper genom att bevista de kurser, som anordnas av Riksförbundet och länsförbunden. Det har visat sig, att nya kurser, som taga sikte på en bättre befälsföring och fördjupade kunskaper i släckningstaktik äro syn-

nerligen angelägna. Riksförbundet har under året gjort upp stomplaner för sådana kurser och även beslutat att utöka kurs- och åskådningsmaterielen. Försökskurser ha även anordnats i ett par länsförbund.

Alarmeringen av de minskade personalstyrkorna måste också göras betydligt effektivare än förut, så att utryckningstiden blir minsta möjliga. Givetvis bör även all materiel, från brandbilarna till den lättaste materielen, vara av lämplig beskaffenhet. Det duger inte att på måfå anskaffa brandmateriel, utan varje brandkår måste göra detta efter en noggrant utarbetad plan. Konsulenterna och arbetskommissionen ha under detta år liksom under föregående år stått till brandkårens förfogande för råd och anvisningar i detta avseende. Det är också av vikt att motorsprutorna med säkerhet fungera, då de skola användas. Riksförbundet har under året intensifierat propagandan för motorsprutkontroll och har även lämnat stora bidrag till länsförbunden för dylik kontroll.

Tillståndet i fråga om vattenförsörjningen samt tillgången på lämpliga brandstationer är fortfarande otillfredsställande. Även under 1952 har det varit stora svårigheter att erhålla byggnadstillstånd för brandstationer. Sedan en decentralisering av tillståndsgivningen för

branddammar ägt rum har emellertid beträffande sådana anläggningar en avsevärd förbättring inträtt. Ännu återstår dock mycket, innan vattenförsörjningen kan anses tillfredsställande.

Arbetet på standardisering av viss brandmateriel fortskrider. Under året har färdigt förslag till standard för pytspump framkommit. I övrigt pågår arbetet med standardisering av kemiska eldsläckare, sugslangkoppling, dragkrok för släpkärra och pikyxa. I Sveriges Mekaniska Verkstäders specialkommitté har förbundet fyra representanter. Till standardiseringsarbetet har förbundet under året lämnat bidrag.

Yttrande har under året avgivits över bl. a. bestämmelser för automatiska brandalarmanläggningar, utökning av styrelsen för statens brandkola, förslag till ny maximitaxa vid

släckningshjälp och markeringsfärger för vissa risker inom industri- och verkstadslokaler.

Stipendier har beviljats till två personer för studier vid utländska brandkårer.

Årsmötet 1952 hade på grund av förbundets fyrtioåriga tillvaro erhållit en högtidlig utformning. Det hölls i Stockholm den 27—28 maj under mycket stor anslutning. Landshövding B. Hammarskjöld, som vid detta årsmöte avgick som förbundets ordförande, blev föremål för stora tacksamhetsbetygelser samt utsågs till hedersledamot i Riksförbundet.

Protokoll från årsmötet har varit infört i "Brandkårstidskrift".

Centralstyrelsen har under året haft fyra sammanträden och verkställande utskottet tre sammanträden. Centralstyrelsen har utgjorts av:

Före förbundsmötet:

Landshövding B. Hammarskjöld, ordförande
Landshövding A. E. Rodhe, vice ordförande
Direktör G. Bylund, kassaförvaltare
Brandchef E. Carlsson
Brandchef M. Felldin
Brandchef N. Grönvall
Direktör E. Lindbohm
Landshövding T. Löfgren
Direktör S. Malmberg
Rektor T. Mohlin
Kapten F. Rosenberg

och efter förbundsmötet:

Landshövding E. Mossberg, ordförande,
Direktör E. Lindbohm, v. ordförande,
Direktör G. Bylund, kassaförvaltare,
Riksdagsman R. Anderberg
Brandchef E. Carlsson
Brandchef M. Felldin
Brandchef N. Grönvall
Brandchef E. Jansson
Direktör S. Malmberg
Direktör H. A:son Moberg
Rektor T. Mohlin
Kapten F. Rosenberg

vald t. o. m. förbundsmötet	1955
— ” —	1954
— ” —	1954
— ” —	1955
— ” —	1955
— ” —	1953
— ” —	1954
— ” —	1953
— ” —	1955
— ” —	1953
— ” —	1954
— ” —	1953

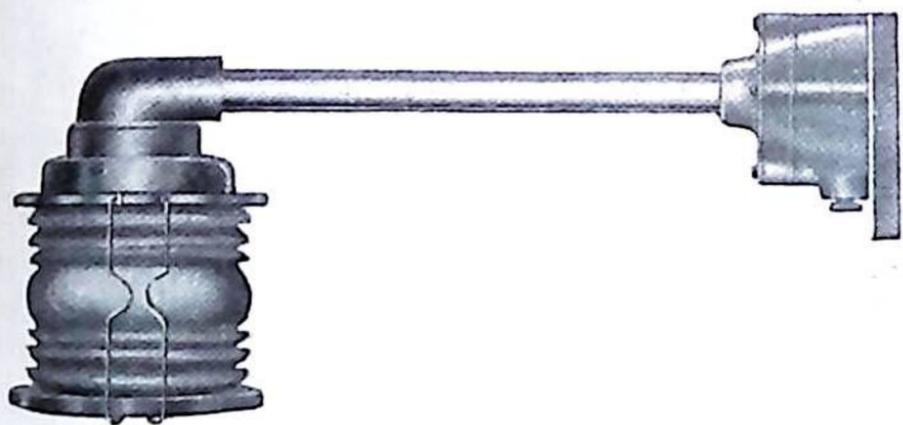
Suppleanter:

före förbundsmötet:

Direktör W. Almkvist
Direktör S. Fryklund
Brandchef E. Jansson
Brandchef B. Thorell
Direktör W. Thorelli
en vakans

Belysnings- armatur för brandskåp

- ★ Telesignals belysningsarmatur innebär snabb orientering till närmaste brandskåp.
- ★ Tillverkade i lättmetall och skyddade mot väder och vind av en kraftig lackering.
- ★ Lätta att montera. Lätta att rengöra.

Typ 1 för vägg-, hörn- eller stolpmontage eller montage på bärlina. Med ankarlins och orangefärgad insatscylinder. Armaturen är utförd så att glödlampsbyte kan ske utan demontering av lins och glasscylinder.

Vid rengöring av glaset sker isärtagning genom att stödbyglarna fällas utåt. Ingen tidsödande demontering med verktyg erfordras.

Dimensioner: Totallängd 475 mm, diam. 120 mm.

Typ 2 för vägg- eller hörnmontage. Orangefärgad glob.

Dimensioner: Totallängd 295 mm, diam. 140 mm.

Ormbergsvägen 5, Gröndal

Stockholm

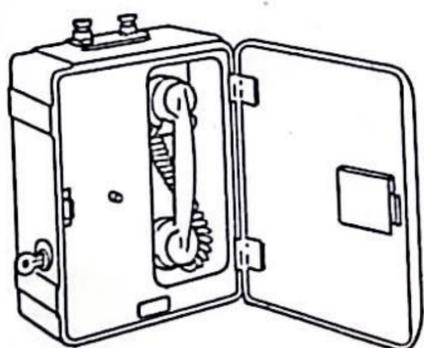
Tel. 45 96 60, 45 96 61

Avdelningskontor: Hälsingborg, Nytorosgatan 87 B
Borås, Bergdalsgatan 20
Sundsvall, Box 818

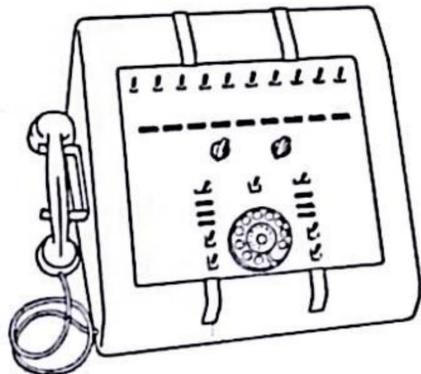
Tel. 130 09
.. 208 54
.. Matfors 452

röda sekunder

En ny brandtelefon
till allmänhetens tjänst —
till Brandkårens och Polisens hjälp.
Efter fyra års intensivt arbete
har AB FRILI nöjet presentera
en brandtelefon, som svarar mot de
högst ställda anspråk.
Vi kan erbjuda både stjärn- och
slingsystem med följande tekniska
fördelar:

Omedelbart katastroflarm, när skåpdörr
öppnas.
Skilda signaler för katastrof- och tjänsteanrop.
Katastrofanrop har företräde framför
tjänsteanrop och bryter automatiskt bort
pågående tjänstesamtal.
Direkt samtalsförbindelse mellan central och
skåp.
Identifiering av anropande skåp.
Felindikering samt även samtalsmöjlighet vid
olika fel.
Möjlighet att vidarekoppla samtal.

*frili-
telenät
säljes
av*

AB FRILI

HAMMARBY FABRIKSVÄG 43 B STOCKHOLM 20, TEL. 42 85 38, 42 85 58

och efter förbundsmötet:

Direktör W. Almkvist	vald t. o. m. förbundsmötet	1955
Brandchef A. Bergdahl	— ” —	1955
Brandkapten C. Bergström	— ” —	1954
Direktör S. Fryklund	— ” —	1954
Brandchef B. Thorell	— ” —	1953
Direktör W. Thorelli	— ” —	1953

Verkställande utskottet har utgjorts av:

Landshövding A. E. Rodhe, ordförande, 1/1—26/5
Landshövding E. Mossberg, ordförande, 27/5—31/12

Direktör E. Lindbohm

Direktör G. Bylund

Brandchef N. Grönvall

Kapten F. Rosenberg

Förbundsdirektör och sekreterare i Riksförbundet:

Arne Hegen.

Följande personer hava under året som brandkonsulenter varit Riksförbundet behjälpliga i dess upplysningsarbete:

Kapten E. Gillner, Stockholm, Stockholms läns Brandkårsförbund
Kapten F. W. Kylberg, Wattholma, Uppsala läns Brandkårsförbund
v. Brandchef E. Kylberg, Uppsala, Uppsala läns Brandkårsförbund
Brandchef M. Ejdervik, Katrineholm, Södermanlands läns Brandkårsförbund
Brandchef A. Leijonhufvud, Linköping, Östergötlands Brandkårsförbund
v. Brandchef A. Ekberg, Norrköping, Östergötlands Brandkårsförbund
Brandchef G. Thorö, Jönköping, Jönköpings läns Brandkårsförbund
Överstelöjtnant H. Forssman, Växjö, Kronobergs läns Brandkårsförbund
Brandchef A. R. Florin, Kalmar, Kalmar läns Brandkårsförbund
Brandchef T. Jacobson, Visby, Gotlands läns Brandkårsförbund
Brandchef K. Bergdahl, Karlskrona, Blekinge läns Brandkårsförbund
Kapten F. Rosenberg, Eslöv, Skånska Brandkårsförbundet
v. Brandchef E. Castler, Halmstad, Hallands läns Brandkårsförbund
Brandmästare O. Johansson, Halmstad, Hallands läns Brandkårsförbund
Brandkapten C. Bergström, Göteborg, Göteborgs och Bohus läns Brandkårsförbund
Brandchef J. Carlström, Mölndal, Göteborgs och Bohus läns Brandkårsförbund
Brandchef E. Ström, Uddevalla, Göteborgs och Bohus läns Brandkårsförbund
Brandchef Y. Engkvist, Trollhättan, Älvsborgs läns Brandkårsförbund
v. Brandchef R. Brodell, Borås, Älvsborgs läns Brandkårsförbund
Brandchef S. Hultman, Skövde, Skaraborgs läns Brandkårsförbund
v. Brandchef G. Wendel, Karlstad, Värmlands läns Brandkårsförbund
Brandchef K.-M. Grönlund, Örebro, Örebro läns Brandkårsförbund
Brandchef O. Werngren, Västerås, Västmanlands läns Brandkårsförbund
v. Brandchef G. Planell, Västerås, Västmanlands läns Brandkårsförbund
Brandkapten K. E. Lindberg, Västerås, Västmanlands läns Brandkårsförbund
Brandchef T. Gussing, Falun, Dalarnas Brandkårsförbund (tjänstledig)
Brandchef S. Stradling, Ludvika, Dalarnas Brandkårsförbund
f. d. Brandchef R. J. Pannier, Söderhamn, Gävleborgs läns Brandkårsförbund
v. Brandchef B. Karling, Gävle, Gävleborgs läns Brandkårsförbund
Brandchef V. Tell, Härnösand, Västernorrlands läns Brandkårsförbund
Brandchef V. Bjertén, Sundsvall, Västernorrlands läns Brandkårsförbund
Kapten G. Ekestubbe, Östersund, Jämtlands läns Brandkårsförbund
Brandchef J. O. Westberg, Skellefteå, Västerbottens läns Brandkårsförbund
Brandchef E. Jansson, Kiruna, Norrbottens läns Brandkårsförbund.

Härjämte har ett stort antal biträdande konsulenter deltagit i förbundets arbete.

Under året avgick kapten F. W. Kylberg, Vattholma, vilken sedan år 1933 varit brandkonsulent i Uppsala läns Brandkårsförbund och brandchef G. Thorö, vilken sedan 1936 uppehållit motsvarande befattning i Jönköpings läns Brandkårsförbund.

Centralstyrelsen har haft tillfredsställelsen att för förtjänstfullt arbete inom brandförsvaret utdela följande belöningar.

Riksförbundets förtjänstmedalj i guld till landshövding A. E. Rodhe, brandchef S. Hultman och kapten R. Götherström samt i silver till försäkringsdirektör H. Dahlenborg, Karlstad, civilingenjör H. Hammarskjöld, Tuna, ingenjör G. Henriksson, Stockholm, domänintendent B. Nilsson, Landeryd, drätselchef J. Spjut, Södertälje, brandstyrelseordföranden E. Westerberg, Rimbo och brandchef O. Öberg, Koskullskulle samt 80 förtjänsttecken i guld och 165 förtjänsttecken i silver.

Förtjänstmedaljen i silver med datumband för mod och rådighet har tilldelats brandförman Åke Lindh och brandman Åke Fungdahl, Solna-Sundbybergs brandkår.

Brandbolagens eldsläckningsplakett i brons har tilldelats Gillberga och Skinnskattebergs brandkårer samt Deje Sulfatfabriks- och Pappersbruks, AB G. Nilssons och Statens Skogsindustriers i Skinnskatteberg industribrandkårer för förnämligt släckningsarbete.

Arbetskommissionen.

Arbetskommissionen har utgjorts av brandchef N. Grönvall (ordförande), förbundsdirektör A. Hegen, brandchef B. Hermanson och brandchef E. Ström med vice brandchef G. Bergström som sekreterare. Kommissionen har haft tre sammanträden under året. I SMS specialkommitté nr 36 "Brandmateriell" underkommittéer har kommissionen en representant. Samtliga ledamöter i kommissionen deltog i nordiska brandteknikermötet i Oslo.

Meddelande nr 33 innehållande övningsprogram för år 1953 har utgivits. Dessutom har ett antal artiklar om tekniska "småfinesser" varit införda i tidskriften.

Brandkårstidskrift.

Förbundets publikation "Brandkårstidskrift" har under året utkommit med 12 nummer, var-

av majnumret hade utformats som ett högtidsnummer i anledning av förbundets 40-åriga tillvaro.

Upplagan har uppgått till 10.000 ex. Som redaktör och ansvarig utgivare har tjänstgjort kapten A. Ekberg. Genom expeditionen har utbyte av tidskrifter ägt rum med Alarma, Brandskyddsföreningen i Finland, Dansk Brandinspektörförening, Dansk Brandværn-komité, die Österreichische Feuerwehr, Firemen, Fire Protection, Djurvännernas Tidning, Folk och Försvar, Gjallarhornet, Kontakt med Krigsmakten, Nederlandsche Vereniging van Brandweercommandanten, Norsk Brandvern Forening, Oslo Brandkorps Forening, Sveriges Civilförsvarsförbund, Comité Technique, Svenska Brandskyddsföreningen, Svenska Landskommunernas Förbund, Svenska Röda Korset, Svenska Stadsförbundet och Sveriges Skorstensfejaremästares Riksförbund.

Konsulentverksamheten.

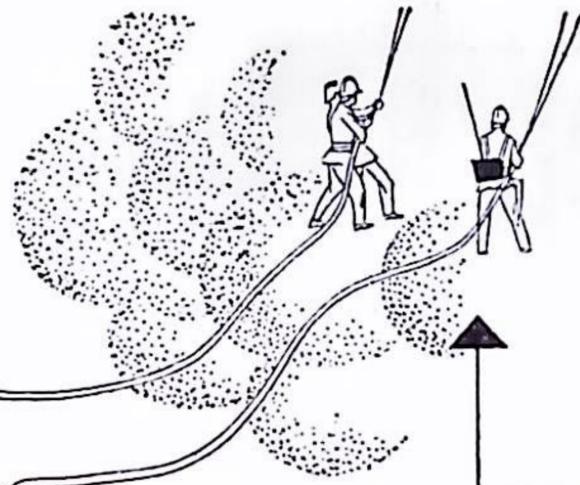
Den 18—20 november ägde konsulentmötet rum i Västerås. Vid mötet hölls följande av livlig diskussion åtföljda föredrag:

"Släckning av eld i oljecisterner" av brandchef N. Grönvall, "Elektrisk materiel" av civilingenjör F. Sivan, "Motorsprutkontroll" av direktör H. A:son Moberg, "Förslaget till ny maximitaxa" av förbundsdirektör A. Hegen, "Planläggning av länsförbundets kursverksamhet" av rektor T. Mohlin, "Betydelsen av släckningsplaner" av ingenjör S. Arvidsson och "Plasten ur brandskyddssynpunkt" av brandkapten K.-E. Lindberg. Dessutom studerades brandskyddet vid ASEA och tillverkning av elektriska motorer. Vid Västerås Kraftverk utfördes eldsläckningsprov på oljeytor varjämte den nya ångkraftanläggningen besågs.

Riksförbundets konsulenter och konsulentbiträden ha under året avlagt besök vid brandkårerna, vanligen i samband med övningar. Dessutom har lämnats råd och anvisningar. Antalet avlagda besök uppgår till 2.369. Kontroll av motorsprutor har skett i 1.614 fall.

Kårerna.

Såsom framhållits i det föregående har brandväsendet under året i stor omfattning omorganiserats såsom en följd av den nya kommunindelningen. Antalet brandkårer, som erlagt årsavgift, uppgår till 2.186.

RADIO — dirigering — ger

ständig kontakt mellan slangförare och släckningsledare

Med SRA nya lättviktsradiostation SUF-11 kan direkt kontakt uppnås snabbt och effektivt mellan t. ex. släckningsledare och slangförare, mellan personer med lokal-känedom och rökdykare och mellan samkörande motorsprutor sinsemellan. Onödiga risker och onödig tidsspillan kan därmed undvikas.

SRA står till tjänst med specialinstallationer för brandväsendet. Erfarenheter från planering, tillverkning, leverans och installation av över 600 civila UK-stationer för polisväsendet, civilförsvaret och brandskyddet på över 150 platser i landet ger garanti för vederhäftig planering. Tag kontakt med SRA för RADIO-kontakt.

Några väsentliga fördelar med SRA-radio:

1

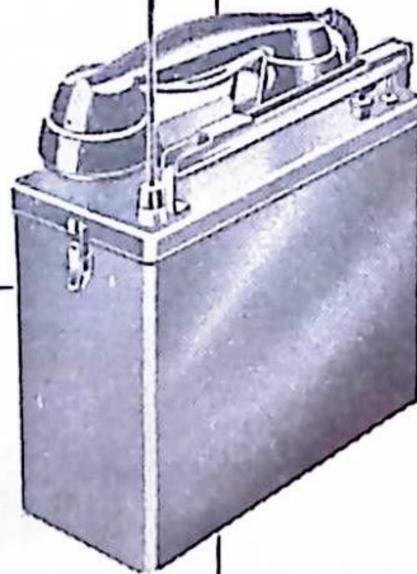
Svensk tillverkning med svenska delar i största utsträckning — en viktig fördel med tanke på eventuell avspärrning.

2

Riklig och riktig dimensionering av detaljer, vilket gör servicebehoven sällsynta, lättåtkomligheten gör dem korta.

3

Utbyggnad av en effektiv serviceorganisation med depåer på ett stort antal platser i landet ger garanti för snabb service.

Formatet är endast 240 × 187 × 90 mm

Vikten är låg, ca 4,1 kg

Levereras med handmikro-telefon eller strupmikrofon.

RADIOSTATION SUF-11

Till SVENSKA RADIOAKTIEBOLAGET,
Alströmergatan 12, Stockholm 12

Vi är intresserade att få närmare upplysningar om radiodirigerade transporter.

Namn: .....

Adress: .....

Postadress ..... Sv.Br 4/53

SVENSKA RADIOAKTIEBOLAGET

Alströmergatan 12, Stockholm 12. Tel. 22 31 40. - Filialer:
Göteborg, Malmö, Sundsvall, Örebro och Norrköping

SRA

WIBER

BRANDKÅRSSTEGAR

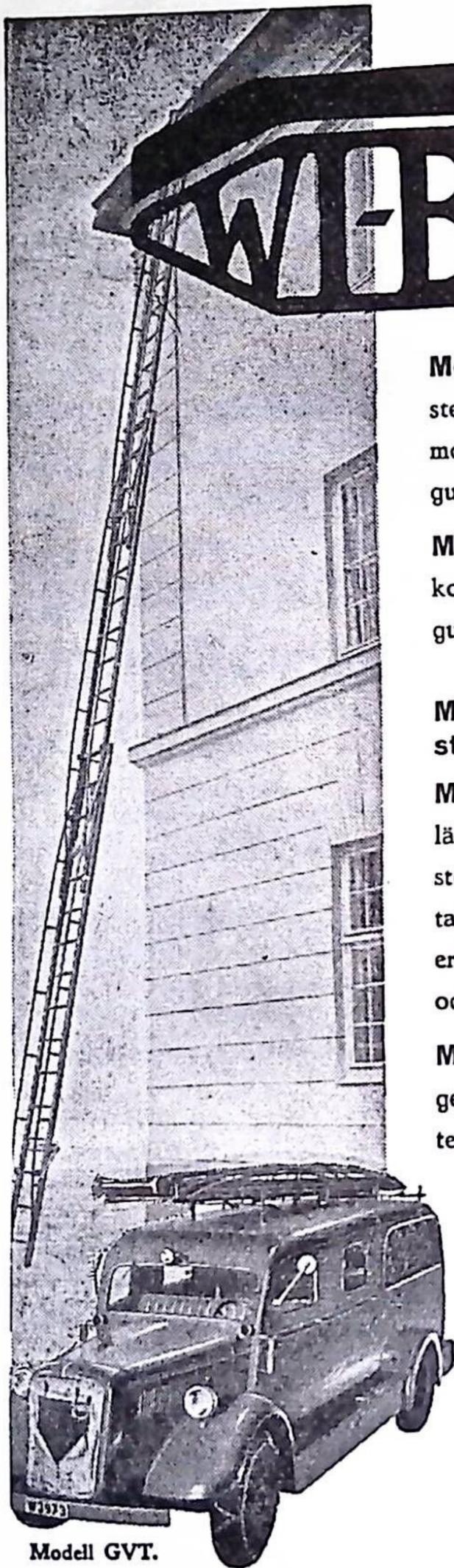
Mod. UB. En speciellt för brandkårer utarbetad skarvstege. Alla stegdelar äro lika, varför ingen ordningsföljd behöver iakttagas vid montering. Tillverkas av stål eller lättmetallrör med eller utan gummiklädda stegpinnar. Längd: 2,60 meter.

Mod. GVT. 3-delad stålrörsstege. En bra brandkårsstege i kraftig konstruktion lätt att transportera på bil. Tillverkas med eller utan gummiklädda stegpinnar. Längd: 10—16 meter.

Mekaniska förlängningsstegar avbröstbara.

Mod. GGM. 3-delad stålrörsstege, längd 15 och 18 meter. Denna stege har levererats till ett flertal brandkårer och är allmänt erkänd för sin lätthanterlighet och ringa vikt.

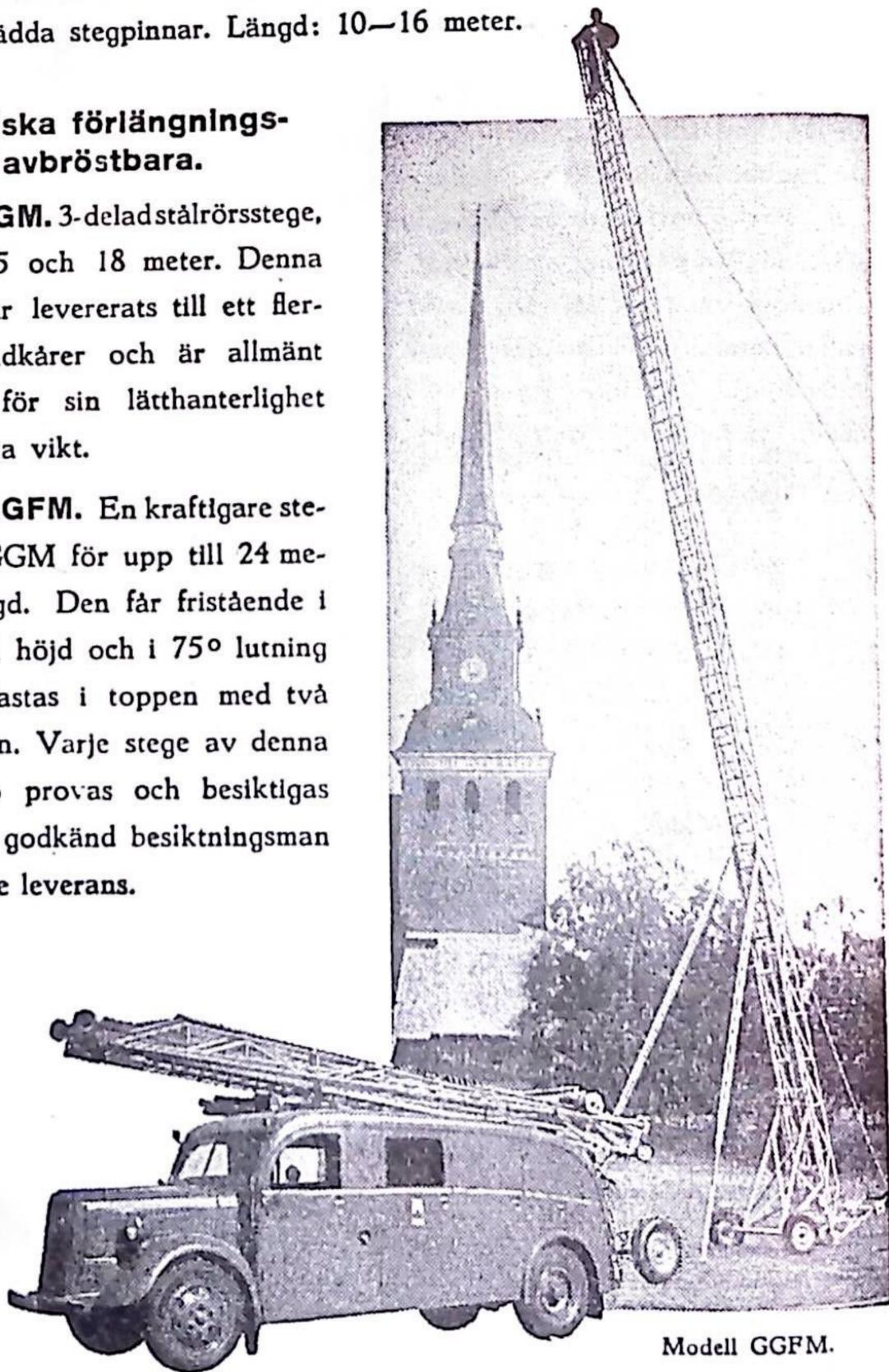
Mod. GGFM. En kraftigare stege än GGM för upp till 24 meters längd. Den får fristående i full höjd och i 75° lutning belastas i toppen med två man. Varje stege av denna typ provas och besiktigas av godkänd besiktningsman före leverans.

Modell GVT.

Under årens lopp har WIBER-STEGER blivit allmänt kända och omtyckta hos de flesta brandkårer i landet.

Begär offert från oss!

Modell GGFM.

AB WIKSTRAND & BERG, MORA - Tel. 11745 växel

Litteratur.

Försäljningen av litteratur har varit betydande under året. Nyanskaffningen har också varit av stor omfattning. Sålunda har bl. a. följande skrifter utkommit i nya upplagor, vissa först efter omarbetning: "Brandpumpar", "Om brandchefens skyldigheter och rättigheter" och "Brandsyn i offentliga lokaler". Dessutom har nytryckts en korrespondenskurs i rökkydd och en kontrolljournal för brandmateriel samt i stora upplagor inköpts "Skogsbrandsläckningsteknik" och "Offentliga brandskyddsföreskrifter".

Länsförbunden.

Instruktionskurser för brandbefäl, brandmän och motorsprutskötare samt kurser i rökkyddstjänst, brandsläckningstaktik m. m. ha varit anordnade av Stockholms, Östergötlands, Kalmar, Blekinge, Hallands, Göteborgs- och Bohus, Älvsborgs, Värmlands, Örebro, Dalarne, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens läns Brandkårsförbund samt Skånska Brandkårsförbundet. Sammanlagda antalet kurser har uppgått till 46 med ett deltagareantal av över 850.

Fjorton brandsyneförrättarekurser ha hållits av Stockholms, Södermanlands, Kalmar, Göteborgs- och Bohus, Västmanlands, Gävleborgs och Västernorrlands läns Brandkårsförbund samt Skånska Brandkårsförbundet. Dessa kurser har bevistats av c:a 400 personer. Litteratur har dessutom kostnadsfritt utdelats till kurs-

deltagarna. Denna har utgjorts dels av Riksförbundets egna broschyrer dels av Brandskyddsföreningens skrifter till ett sammanlagt värde av över 1.200: — kronor.

Riksförbundet har till kursverksamheten anvisat kronor 20.563: —. Inom de flesta länsförbunden ha dessutom en eller flera diskussionsdagar för brandbefäl och brandkårer varit anordnade. Antalet deltagare i dessa överstiger 2.100.

I samband med länsförbundens årsmöten ha i allmänhet hållits kurser av mindre omfattning, ett eller flera aktuella föredrag, diskussioner i skilda ämnen och demonstrationer av brandmateriel.

Riksförbundets ekonomi.

De släckningskostnadsbidrag, som under 1952 utanordnats av brandförsäkringsinrättningarna hava uppgått till sammanlagt kronor 986.637: 80. Av detta belopp har till Riksförbundet utbetalats kronor 51.610: 47 och till länsförbunden kronor 47.053: 31 att användas till lämpliga brandskyddsändamål. Beträffande Riksförbundets ekonomi i övrigt hänvisas till bilagda redogörelse från förbundets kassaförvaltare.

Förbundet har hos Kungl. Maj:t anhållit om ett statsbidrag för budgetåret 1953/54 på 15.000 kronor. I årets statsverksproposition har emellertid upptagits samma belopp som för år 1952 eller 5.000: — kronor.

Stockholm i mars 1953.

Eije Mossberg.

| *Arne Hegen.*

Mössmärken - Gradbeteckningar
Armbindlar - Tjänsteålderstecken

Aug. Holts Gulddragerifabriks A-B

Mäster Samuelsgatan 67

STOCKHOLM

Tel. 20 78 58 och 10 05 33

TABLÅ

över Svenska Brandkärernas Riksförbunds
ekonomiska ställning den 31 december 1952.

Ingående Balansräkning den 1 januari 1952.

<i>Tillgångar:</i>		<i>Skulder:</i>	
Kassa	1.185: —	Brandförsäkringsverkets gåvofond	25.000: —
Inventarier	0: —	Tidskriften	7.222: —
Propagandamateriel	0: —	"100.000: — kr.-anslaget"	34.300: —
Filmen	0: —	Diverse räkningar	12.798: 90
Broschyrer	0: —	Släckningskostnadsbidrag	48.060: 57
Obligationer	24.400: —	Skatter	142: —
Tidskriften	12.000: —	Balanserade medel	33.677: 87
Bankräkningar	123.616: 34		
	<u>Kronor 161.201: 34</u>		<u>Kronor 161.201: 34</u>

Vinst och Förlusträkning den 31 december 1952.

<i>Utgifter:</i>		<i>Inkomster:</i>	
Avlöning till förbundsdirektör och exp.- biträde	33.144: 81	Kåravgifter	26.395: —
Pensionskostnader	11.078: 88	Personliga avgifter	1.072: —
Styrelse och revisorer.....	5.236: 15	Broschyrer och trycksaker	6.146: 75
Förbundsdir. resor	6.400: 10	Propagandamateriel	921: 88
Porton, tel., frakter	2.869: 83	Räntor	4.379: 13
Skrivmateriel	2.216: 27	Anslag:	
Exp.-kostnader ..	4.310: 46	Statsanslag	5.000: —
Inventarier	632: —	Bidrag från försäkrings- bolag	59.433: 75
Årsmötet	3.527: 02	"100.000: — kr.-anslaget" balanserat från föregående år	34.300: —
Div. utgifter	1.789: 75	Släckningskostnadsbidrag:	
Medaljer och diplom	2.739: 95	Från föregående år ba- lanserade	48.060: 57
Skatter	1.133: —	Under året influtna bi- drag	51.860: 47
Arbetskommissionen	3.963: 90	Jubileumsgåvor — influtna	3.300: —
Utredningar	2.529: 35		
Tidskriften	8.797: 49		
Konsulentmötet	5.558: 65		
Stipendier	1.500: —		
"100.000: — kr.-anslaget"	34.300: —		
Släckningskostnadsbidrag:			
Till kursverksamheten ..	20.563: —		
Utbet. till länsförbund..	26.906: 45		
Balanserat	52.451: 59		
Obligationer nedskrivning av värde ..	450: —		
Jubileumsgåvor — balanserade	3.300: —		
Balanserade medel — årets överskott..	5.470: 90		
	<u>Kronor 240.869: 55</u>		<u>Kronor 240.869: 55</u>

Utgående Balansräkning den 31 december 1952.

Tillgångar:

Kassa	1.277: 65
Inventarier	0: —
Broschyrer	0: —
Propagandamateriel	0: —
Filmen	0: —
Obligationer	23.950: —
Tidskriften	10.000: —
Bankräkningar och postgiro	157.722: 54
	<hr/>
Kronor	192.950: 19

Skulder:

Brandförsäkringsverkets gåvofond	25.000: —
Tidskriften	16.247: 55
Diverse räkningar	22.502: 28
Jubileumsgåvor, balanserade	3.300: —
"100.000: — kr.-anslaget"	34.300: —
Släckningskostnadsbidrag	52.451: 59
Balanserade medel	39.148: 77
	<hr/>
Kronor	192.950: 19

Stockholm den 31 december 1952.

G. Bylund.

Revisionsberättelse

Undertecknade, som utsetts att granska Svenska Brandkårens Riksförbunds räkenskaper för verksamhetsåret 1952, hava denna dag fullgjort detta uppdrag och få härmed avgiva följande berättelse.

Räkenskaperna äro förda med den största noggrannhet, fullständigt verifierade och i allt överensstämmande med däröver upprättad vinst- och förlust- samt utgående balansräkning.

Räkenskaperna äro kontrollerade av särskild siffergranskare.

Vi hava tagit del av Centralstyrelsens protokoll och hava däremot intet att erinra.

Då revisionen i övrigt ej givit skäl till anmärkning, få vi tillstyrka ansvarsfrihet åt såväl styrelse som kassaförvaltare för den tid revisionen omfattar.

Stockholm den 24 mars 1953.

Arne Amell.

Sten Runius.

Nyheter från Brissmans

Manskaplina av NYLON, brottgräns c:a 900 kg., vikt med väska 650 gram. Ruttar ej, mjuk och smidig även om den är våt samt slitstark.

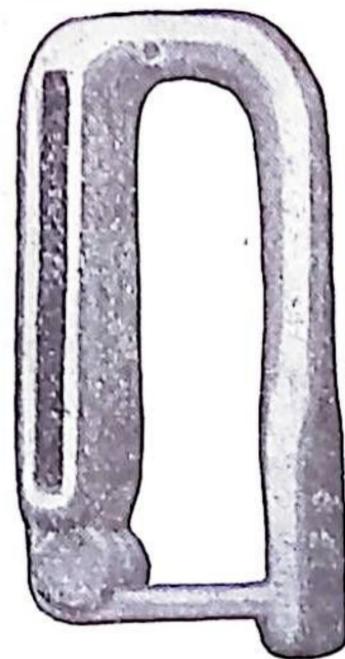
Manskaplina med stålwire, brottgräns 850 kg., stark och eldsäker.

Bälthake av lättmetall, brottgräns 2.520 kg., lätt och rostfri.

Monteringshylsor för brandslangar, vulkaniseringsapparater samt all övrig brandmateriel med kort leveranstid.

Brissmans Brandredskap, Halmstad

Telefon 3333

**Inkomst- och utgiftsstat för år 1953 för
Svenska Brandkårernas Riksförbund.**

Balanserade medel	39.148: —	Avlöning till förbundsdirektör och exp- biträde		35.000: —
<i>Egna inkomster:</i>		Pensionskostnader		12.000: —
Brandkårsavgifter, enskilda medlems- avgifter, försäljning av litteratur, räntor och diverse inkomster	43.175: —	Övriga utgifter för exp. och kassa, för propaganda och samarbete med Brandskyddsföreningen och andra korporationer, ävensom styrelsens och förbundsdirektörens reseersättningar m. m.		39.000: —
Avkastning från Brandverkets gåvo- fond	825: —	Arbetskommissionen		3.500: —
<i>Bidrag:</i>		Diverse utredningar		3.000: —
Statsbidrag	5.000: —	Tidskriften		9.000: —
Bidrag från brandförsäkringsinrätt- ningar*)	61.000: —	Konsulentverksamheten		7.000: —
Från föregående år balanserade släck- ningskostnadsbidrag från brandför- säkringsinrättningar	52.451: 59	Av 1952 års släckningskostnadsbidrag disponeras:		
"100.000: — kr.-anslaget":		Till lokala kurser.....	20.000: —	
Från föregående år balanseras.....	34.300: —	„ fördelning på de lo- kala förbunden	31.610: 47	
		Balanseras	841: 12	52.451: 59
		Av "100.000: — kr.-anslaget" disponeras:		
		Bidrag till lokala förbund för anskaffad utrustning för pumpkontroll och slangprovning	4.300: —	
		Balanseras	30.000: —	34.300: —
		Till stipendier för yrkesutbildning att disponeras av VU		1.500: —
		Balanserade medel		39.148: —
	<u>Kronor 235.899: 59</u>			<u>Kronor 235.899: 59</u>

*) Lokala bolag bidraga till läns- eller provinsbrandkårerförbund med belopp, som beräknas motsvara c:a 70.000: — kronor.

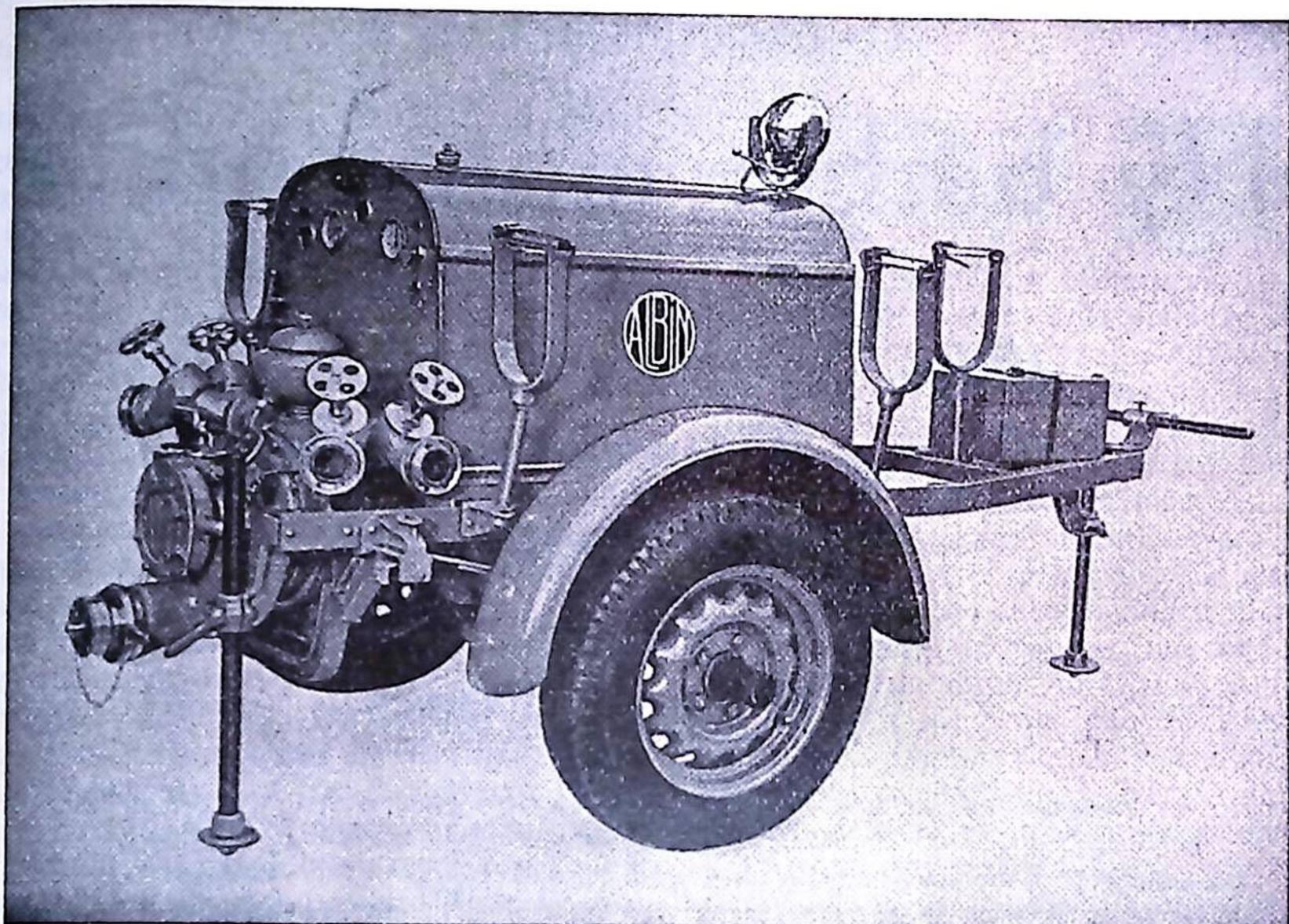
Det Ni länge väntat på har kommit!

Vi ombesörjer omladdningar och kontroller av alla slag av kemiska handeldsläckningsapparater, vi undervisar och demonstrerar i dess användande. Vi försälja alla slag av brandmateriel. Spec.: Kemiska handeldsläckare, brand- och gummislang, läns-pumpar och kolsyresnö. Ring eller tillskriv oss för vidare upplysningar.

A B BRANDTJÄNST

Källgatan 15 C, VÄSTERÅS

Tel. 347 29, 367 01, 310 32

Större motorbrandsprutor
 för
 brandkårer och industrier

ALBIN-1500 spec.	1800	l/m	9	kg/cm
" "	2400	"	6	"
ALBIN-1500	1600	"	9	"
" "	2200	"	6	"

Slang, armatur och övrig brandredskap.

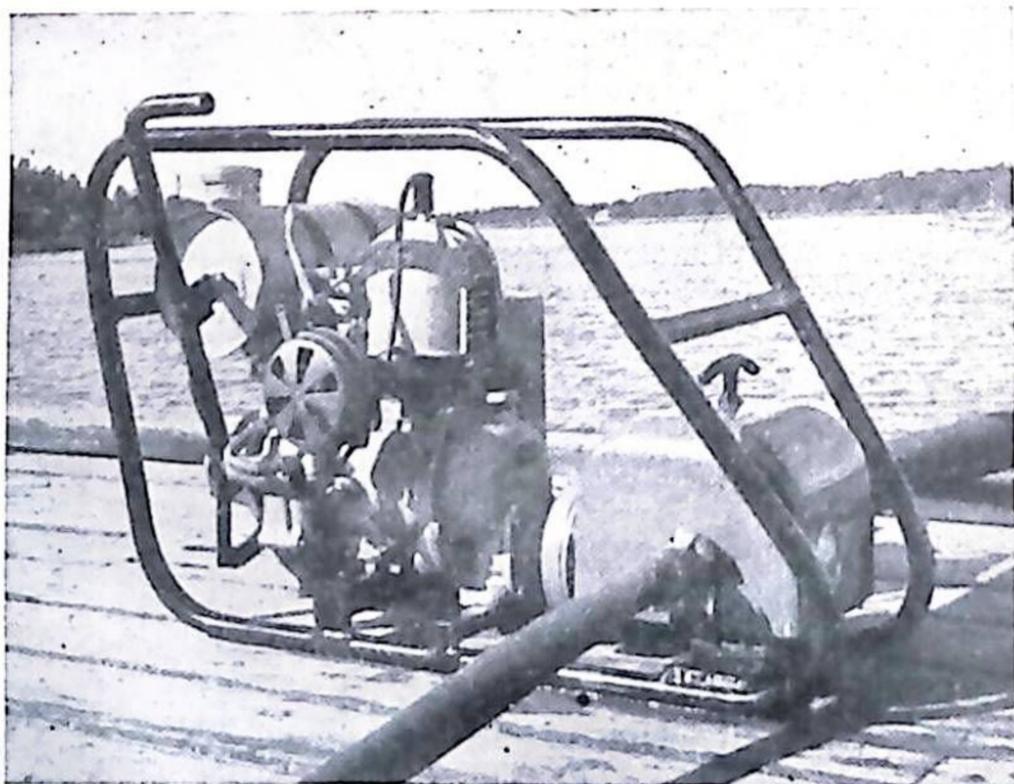
ALBIN MOTOR KRISTINEHAMN

TELEFON 15000 VÄXEL

Ny bärbar motorspruta

- med:
1. Tillräckligt tryck
  2. Lättstartad luftkyld motor
  3. Sjelvevakuerande pump
  4. Automatisk smörjning och kylning
  5. Hastighetsregulator

Den nya motorsprutan "Tempus 7/200" är en liten bärbar motorspruta men har många av de "fullvuxna" sprutornas fördelar. Trycket 7—9 kg/cm² är tillräckligt för ganska långa slangledningar och motorn är mycket lättstartad. Bensinkran, choke och startspak är allt som behöver röras. Pumpen är sjelvevakuerande och smörjning, kylning, hastighetsreglering och finsilning av vattnet sköts också helt automatiskt. Alla dessa egenskaper gör "Tempus 7/200" till en idealisk motorspruta för begynnande och begränsade bränder, och speciellt lämplig är den för skogs- och industribrandskydd samt luftskyddets brandavdelningar. Skriv idag efter prospekt med alla upplysningar.

Tekniska data

Kapacitet: 200 lit/min vid 7 kg/cm² tryck

Dimensioner: Längd 80 cm, bredd 43 cm, höjd 55 cm

Vikt: 58 kg

Motor: Luftkyld, tvåtakts motor på 7 hk

Pump: Självsörjande kugghjulspump av specialbrons med axlar av rostfritt stål

Pris: Kr 2.395:— komplett med sugslang

Skriv idag efter fullständiga tekniska uppgifter.

AB SVENSKA TEMPUS
KUNGSGATAN 38 — STOCKHOLM — TEL. 111835

Fjärrhjälp

I Brandkärstidskrift nr 10/1952 förekommer en artikel av brandkapten Bergström, som förtjänar all uppmärksamhet. Den åsyftade artikeln behandlar ett ämne, som ur civilförsvars synpunkt är synnerligen viktigt, nämligen fjärrhjälp.

Den anvisning, som f. n. finnes beträffande fjärrhjälp (A. F.) är ganska bristfällig, men enligt vad jag tror mig veta är nya anvisningar att förvänta. Brandkapten Bergströms artikel är av mycket stort värde tills denna nya anvisning utkommer, och som vi då hoppas, även kommer att innehålla riktlinjer beträffande fjärrhjälpstyrkans samling och marsch.

Inom Blekinge län har under de sista åren hållits regionala kurser för befäl vid fjärrhjälpstyrkor och där dessa kurser avslutats med praktisk övning i hur en fjärrhjälpstyrka samlas på mötesplats (samlingsplats bättre namn) verksamheten på denna, marsch (djup- och flygmarsch) mot den bombade orten samt ingående på en vägvisarstation. Vi har då ganska exakt följt de synpunkter, som framfördes i brandkapten Bergströms artikel. Några erfarenheter har dock gjorts. Först och främst den, att om avstånden till den bombade orten är kort bör samtliga i styrkan ingående fordon om möjligt samlas direkt på vägvisarstationen. Endast vid större avstånd är det motiverat att samla styrkan på en mötesplats, för att därifrån med djup- eller flygmarsch avgå mot vägvisarstationen. Den föreslagna indelningen i brand-, sjuktransport- och röjningssektioner är inte så ändamålsenlig. Lämpligare är att bilda grupper (avdelningar eller varför ej kalla dem samstyrkor), bestående av 2 à 3 brand, 1 sjuktransport och 1 röjning och låta varje grupp (avdelning, samstyrka) få en chef (= samstyrkechef). Orsaken till denna gruppindelning är tvåfaldig. Den för våra städer lämpligaste taktiska enheten är samstyrkan. Genom att alltså redan på mötesplatsen göra denna indelning, skapar jag redan från början en lämplig taktisk enhet med tillsatt chef. Skäl nummer två, som talar för denna indelning, är sårbarheten från luften. Erfarenheterna från kriget visar, att när det gäller ett anfall från luften mot en bilkolonn, så är det inte ett fordon här och ett annat där som kvaddas. Det är i stället fordon intill varandra i kolonnen, som träffas och kvaddas. Detta gäller vid både

flyg- och djupmarsch. Går kolonnen, som anvisningarna anger, i tjänstegrenssektioner, skulle man kunna tänka sig, att samtliga av ett visst slags enheter kvaddas, och fjärrhjälpstyrkan komma fram utan exempelvis sjukvårdsenheter, något som naturligtvis vore synnerligen olyckligt. Genom en gruppindelning enligt ovan minskas denna risk avsevärt, och event. förluster blir mera jämnt utspridda på de olika i fjärrhjälpstyrkan ingående tjänstegrenarna.

Brandkapten Bergström nämner i sin artikel vikten av att varje fordonsbefälhavare kan läsa och orientera sig efter kartan. För att underlätta orienteringen bör styrkechefen snarast sända iväg en rekognosceringspatrull med uppgift bl. a. att snitsla vägen vid vägkors o. d. Ytterligare uppgift för denna patrull är att undersöka vägens framkomlighet. Patrullen bör ha tillgång till motorcykel och helst även radio.

Säkerligen blir det många svåra problem för en fjärrhjälpstyrkechef. Det är svårt att leda ett bilförband med ordentligt utbildade soldater, även när förbandschefen själv har grundlig utbildning i ett bilförbands samling och marsch. För att kunna lösa sina uppgifter i ett krig måste en fjärrhjälpstyrkechef redan i fredstid få övning att leda sin styrka, och detta måste ske med verkliga fordon ute på vägar och i terräng. Det räcker inte med de 18 timmar, som Kungl. Civilförsvarsstyrelsen f. n. anger i sina anvisningar. Varje enhetschef måste få utbildning, hur han skall handla vid flyganfall på kolonnen. Varje man måste veta hur han skall handla vid anfall och han måste lära sig att tjänstgöra som flygvärnare.

Civilförsvaret i en stad kommer alltid att vara underlägset vid ett flyganfall. Mycket stora krav måste därför ställas på de hjälpstyrkor utifrån, som skall biträda. Man kan börja fundera på, om fjärrhjälpstyrkorna f. n. äro organiserade så, att de hinner och kan göra någon insats. Är inte det gamla förslaget med civilförsvarskolonner med sin fasta organisation, sitt yrkesbefäl och med kanske i övrigt personal med ett-årig utbildning moget för överväganden, åtminstone i södra Sverige med dess relativt korta avstånd mellan städerna? Befäl till dessa kolonner går säkert att få fram bland brandbefäl, som kanske dessutom har ingenjörs- eller reservofficersutbildning. Diskussion är önskvärd.

Gunnar Winell.

Nattlig brand

Av brandchef Eric Ström

Natten till julafton utbröt brand i en två våningars träfastighet i Uddevalla. I byggnaden fanns nio lägenheter, varav två på den inredda vinden. Av mycket att döma har branden pyrt under lång tid, tills den före brandkårens ankomst slog ut i full låga både genom taket och fönster till vinden, som snabbt var övertänd. Ena familjen på vinden måste rädda sig ut på en fast järnsteg utefter husväggen. De kom på så sätt ut i det fria i sista stunden, och hustrun klättrade ner för stegen samtidigt som hon hjälpte sin lilla dotter ner. De övriga hyresgästerna måste ögonblickligen varnas och komma ut. För den skull användes sirenerna på en brandbil, som stod uppställd utanför byggnaden, och personal från brandkåren skyndade upp för trapporna för att biträda med utrymningen samtidigt som en stråle över steg in-sattes mot vinden. Tjugo hyresgäster däribland en sjuttioårig sjuk gumma och många småbarn räddade sig utan skador, trots att alla måste ut i enbart nattdräkterna och barfota fick vänta en stund i snön, tills polisbilar och ambulans kunde föra dem till lasarett eller annan plats, där de tillfälligt kunde vistas. De hann inte taga med sig några tillhörigheter och förlorade sålunda både hem och förnödenheter.

Svårigheter uppstod att skaffa familjerna bostad — julafton — på grund av den stora bostadsbristen i staden. Röda Kors, Rädda Barnen, Husmodersföreningen m. fl. ställde sig beredvilligt till förfogande för att ordna in-

Eftersläckning och röjning i den brandskadade byggnaden. Brandskåpet längst till höger.

ackordering och för insamling av mat, kläder och även julklappar. Härigenom fick alla hyresgästerna dock fira jul, även om det skedde på ett oförutsett och oväntat sätt. Barnen fick också julklappar, kanske flera än de annars skulle fått.

Två tankbilar kopplade till var sin brandpost användes för släckningen, som blev ganska svårartad tack vare brandens stora spridning i träbyggnaden redan vid släckningens början. Hela vindsvåningen brann av, och underliggande våningar skadades (bild 1). Brandsaken är ännu inte klarlagd. Någon av hyresgästerna hade sin egendom oförsäkrad.

Slutsatser.

- 1) Om personer i lägenheterna redan vid brandkårens ankomst nattetid skyndsamt måste varnas eller väckas, kan brandbilarnas sirener användas som larmsignal. I så fall bör sirenerna inte hållas påslagna under allt för lång tid, eftersom nervositeten då lätt ökas.
- 2) Livräddningen är som vanligt den viktigaste uppgiften. Faran är förstas eld, rök och gaser. Men det kan lätt hända, att elden sätter det elektriska ljuset ur funktion, så att det blir mörkt i trapporna, vilket avsevärt försvårar utrymningen även om trapporna inte är fyllda med rök.
- 3) Första strålen insattes över steg och inte trappvägen. Skäl i detta fall: de trånga och obekväma trapporna måste hållas fria vid utrymningen av så många personer i en så brådskande situation.
- 4) Ambulans och polisbil var lämpliga för att snabbt transportera hyresgästerna till plats, där de tillfälligt kunde vistas och inte behövde stå ute i kylan och snön.
- 5) Frivilliga ideella organisationer är utmärkta som hjälp med att taga hand om "utbombade", skaffa kläder, mat o. s. v. Samarbete mellan brandkår och Röda Kors eller liknande organisation är av värde.
- 6) Den fasta järnstegen utefter husväggen blev till stor nytta. Bestämmelsen i brandordningarna om särskild livräddningsanordning för lägenhet över andra våningen i hus med trätrappor är viktig. Som livrädd-

Brand i cyanidförråd

I ett remissvar till Kungl. Arbetarskyddsstyrelsen den 22 december 1952 skriver Riksbrandinspektören följande.

I remiss den 23 september 1952 har Kungl. Arbetarskyddsstyrelsen begärt riksbrandinspektörens yttrande över en skrivelse från yrkesinspektionen i XI distriktet vari efterfrågas eventuella föreskrifter och erfarenheter vid brandsläckning i cyanidförråd. Riksbrandinspektören får med anledning härav framföra följande.

Några av statlig myndighet utfärdade föreskrifter att tillämpas vid brandsläckning i cyanidförråd finnas icke. Då det dessutom, på grund av sällan inträffade olyckor, är svårt att inhämta erfarenheter på området, får de åtgärder som måste vidtagas vid lagerhållning och ev. brandsläckning av dessa ämnen vara helt beroende av ämnens egenskaper, speciellt ur giftsynpunkt.

Med cyanider avses här kalium- och natriumcyaniderna som varande de mest förekommande och tekniskt viktiga. De tillhöra gifter av första klass och äro därigenom beträffande förvaringssätten underkastade vissa bestämmelser, vari ingår att tillstånd till innehav av giftet utfärdas av polismyndigheten.

Förvaring.

Cyaniderna måste ovillkorligen hållas inneslutna i täta kärl, då de i annat fall i samband med fuktighet genom inverkan av luftens kolsyra eller vilken syra som helst avgiver cyanväte, vilken, förutom att den är mycket giftig även är brännbar och dessutom explosiv i blandning med luft redan vid 5,5 volymprocent.

De böra förvaras i brandsäkert avskild lokal. Cyaniderna äro icke själva lätt brännbara i vanlig mening eller självantändande men vid brand i andra ämnen i närheten försvåras brandsläckningen på grund av närvaron av ett så farligt gift. Större förråd böra lagras på avsides belägen plats. Beträffande innehavens storlek meddelar polismyndighet bestämmelser härom i varje särskilt fall.

Brandsläckning.

Vid brand i ett cyanidförråd utsättes släckningspersonalen för ganska stora förgiftningsrisker. Det föreligger alltid risk för att cyanvätegas skall bildas. Vid uppvärmning av cyanföreningar utvecklas cyanväte i luften. Vid ytterligare upphettning av t. ex. kaliumcyanid över 875°C, en temperatur som ofta uppnås vid en eldsvåda, sönderdelas cyankalium i cyangas och kalium. Härvid föreligger även risk för bildandet av cyanväte, som dock kanske till största delen omedelbart brinner upp i den höga temperaturen.

Av ovanstående inses emellertid tydligt hur viktigt det är för släckningspersonalen att skydda sig mot inandning av brandgaser vid brand i ett förråd innehållande cyanider. Detta ernås säkrast genom att personalen vid andningen helt utestänger omgivande luft genom att använda syrgas- eller friskluftapparat. Det är härvidlag icke tillrådligt att förlita sig på ett vanligt brandfilter (vanlig gasmask med aktivt kol), ty trots att cyanvätegasen tillhör de ganska lätt kondenserbara gaserna, räcker dock icke brandfiltret någon längre tid.

Som tidigare nämnts avgiver cyaniderna cyanväte vid uppvärmning. Detta sker i kanske ännu högre grad vid beröring av varmt vatten, varvid sönderdelning sker i cyanväte och kali- eller natronlut beroende av vilken av cyaniderna det gäller.

Detta sistnämnda talar för att icke använda vatten vid eldsläckning på platser, där cyanider är närvarande. Härutinnan kan icke några generella regler givas, utan får omständigheterna avgöra sättet för eldsläckningen. Ibland kan det med hänsyn till sprid-

ningsanordning borde ingen mindre effektiv anordning än stege godkännas. Helst borde stegen också stå i förbindelse med balkong, och balkongen borde ha dörr till lägenheten, eftersom fönsterna vintertid ofta är igensatta. I särskilda fall kan varken balkong eller stege vara godtagbara, utan i stället utvändigt långsluttande trappa till marken eller annan lika god utrymningsväg.

- 7) Brandkåren alarmerades på telefon, och den person, som ringde in larmet, hade svårighet att få tag på telefon. Härigenom fördröjdes brandkårens alarmering. Men på den brinnande fastigheten fanns ett mycket tydligt placerat brandskåp, som var fullt möjligt att använda. Signallampan var orangefärgad. Vore inte röd färg i brandskåpsbelysningen bättre?
- 8) Varför ha lösöret oförsäkrat, när premierna är så låga?
- 9) Vänliga människor i närheten av brandplatsen kokade kaffe och bjöd ut till brandmännen, som var våta och kalla. Tack för det.

Brandingenjören berättar:

Brandskydd

Årets brandsynförrättningar ha just börjat, och därför kanske det kan vara lämpligt med några funderingar kring begreppet brandskydd. Jag anser detta också därför att jag på senare tid vid flera tillfällen kommit i kontakt med sådan brandskyddsverksamhet, som enligt min uppfattning icke motsvarar brandskyddets uppgift. Man måste ha klart för sig, att brandskyddet icke är något självändamål, utan att det är till för att tjäna samhället och därmed även vara produktionsfrämjande. Det är också först när brandskyddsproblemen bli så behandlade, som de få allmänhetens förståelse och förtroende och skänker brandskyddets utövare den riktiga arbetsglädjen.

För att brandskyddet skall vara produktionsfrämjande, måste emellertid, med få undantag, ekonomiska synpunkter anläggas på detta. Brandskyddet är till för att minska de kostnader, som bränderna medföra, men det får icke medföra sådana direkta eller indirekta kostnader, att utgifterna härför bli större än utgifterna för brandskadorna. Att rätt kunna göra en sådan avvägning måste vara omöjligt, men det gäller att komma så nära som möjligt, och det är just här som brandskyddsmannen sättes på sitt verkliga prov. Göres icke denna avvägning riktigt medverkar han till att vårt näringslivs konkurrenskraft minskas.

Jag är medveten om, att många erfarna brandchefer och brandförsäkringsmän anse dessa synpunkter som självklara, men som jag inledningsvis framhållit, finnas sådana som ha en helt annan uppfattning eller åtminstone

ningsrisken vara nödvändigt med ett snabbt och kraftigt ingripande med vatten, ibland kan det räcka med att bara hålla elden inringad utan att man behöver påtaga sig några risker.

Däremot bör man icke använda sig av kemiska vattensläckare eller kolsyresnösläckare på grund av cyanidernas egenskap att lätt avgiva cyanväte vid närvaro av någon syra (svavelsyra i kemiska vattensläckare respektive kolsyra).

Slutligen bör påpekas vikten av att kläder och skodon omsorgsfullt tvättas och sköljas med rent vatten efter att ha varit i beröring med cyanider. Vidare bör man skydda huden och akta den för sårskador under arbetet.

handla, som om det gällde att få fram strängast möjliga brandskyddsåtgärder utan hänsyn till kostnader och produktionsrubbningsar.

För att rätt kunna bedöma hur brandskyddet skall utformas, måste man känna till hur produktionsapparaten fungerar. För att likaså ha någon möjlighet att kunna avgöra, i vilken utsträckning en maskin eller apparat är brandfarlig, måste man känna till hur den är uppbyggd och hur den arbetar.

Om jag påstår att en maskin är brandfarlig, eller att den och den brandskyddsåtgärden måste vidtagas, måste jag kunna lämna en förklaring till, varför det är så. Om jag är nöjd, med det svar jag lämnar, då har jag troligen bedömt rätt.

En annan mycket viktig sak är, att hänsyn tages till de lokala förhållandena. Det är nog bra ur många synpunkter med likformighet, och det är givetvis mycket bekvämt att exempelvis kunna säga: "maskinen den och den skall vara uppställd så och så", men det är icke riktigt ur brandskyddssynpunkt. Hänsyn måste tagas till värdet av byggnaden med dess innehåll, spridningsrisken o. s. v.

Man får inte vara så rädd för att föreskriva olika åtgärder för A och B. Huvudsaken är att jag tillfredsställande kan förklara varför A och B fått olika brandskyddsföreskrifter, och att jag därigenom icke skapar förvirring hos allmänheten.

Varje fackman blir ju lätt ensidigt inriktad på sitt speciella område och brandskyddsmannen utgör i detta avseende inget undantag. Han har lätt för att skjuta brandskyddet i förgrunden, utan att tänka på att ge det dess riktiga plats i samhällets tjänst.

Dessa reflektioner äro icke nedskrivna för att stimulera till oförsiktighet, för det ligger i sakens natur att brandskyddsmannen måste vara försiktig och noga pröva allt, utan ha endast tillkommit för att dämpa vissa avarter inom brandskyddet. Enligt min uppfattning är det nämligen mycket svårt för den som är känd för att ha obilliga brandskyddskrav att arbeta med brandskydd. Allmänheten drar sig då för att fråga till råds utan handlar efter eget huvud till stort men för brandskyddet.

K. E. Lindhe.

Knappar

Möss- och

Medlemsmärken

för Svenska Brandkårernas Riksförbund
enligt ovanstående avbildningar

C. C. SPORRRONG & Co.

Kungsgatan 17

Stockholm 7

Tel. 22 56 60

FRISKLUFTHMASKEN

har många fördelar

Bicapa friskluftmask kan med fördel ersätta koloxid- och syrgasmasker. Bäraren av friskluftmasken tillföres andningsduglig luft genom en armerad luftslang, vars fria ände placeras i friska luften.

Friskluftmasken fordrar mycket liten övning för bäraren.

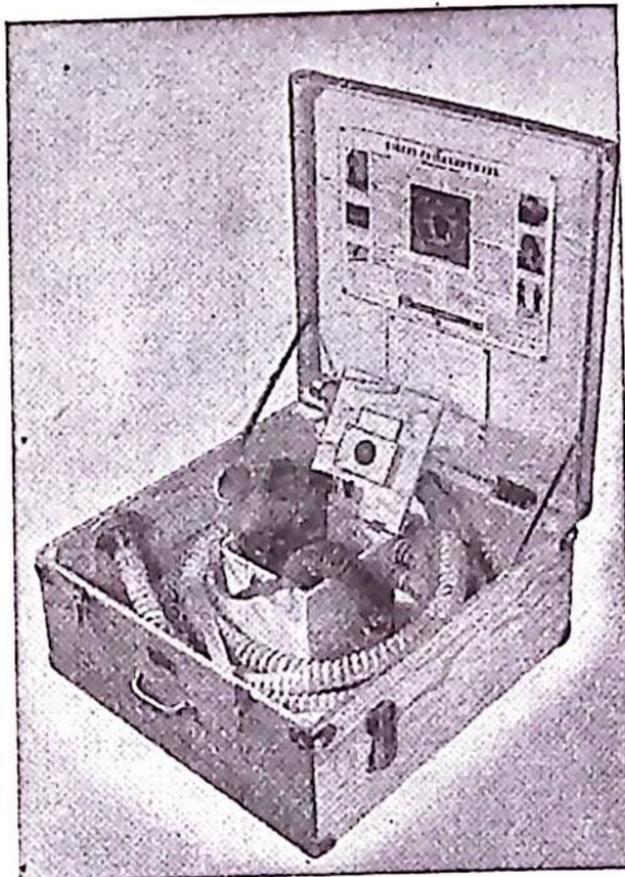
Friskluftmasken har praktiskt taget inga detaljer som förbrukas och är därför billig i användning.

Friskluftmasken är lätt att bära och hindrar ej arbetet.

Slanglängder upp till 25 meter kan användas utan att andningsmotståndet blir för stort.

Friskluftmasken är förvarad i en ny, praktiskt inredd förvaringskoffert och är alltid färdig att tagas i bruk.

Ni får veta mer om friskluftmasken genom att rekvirera vårt nya specialprospekt.

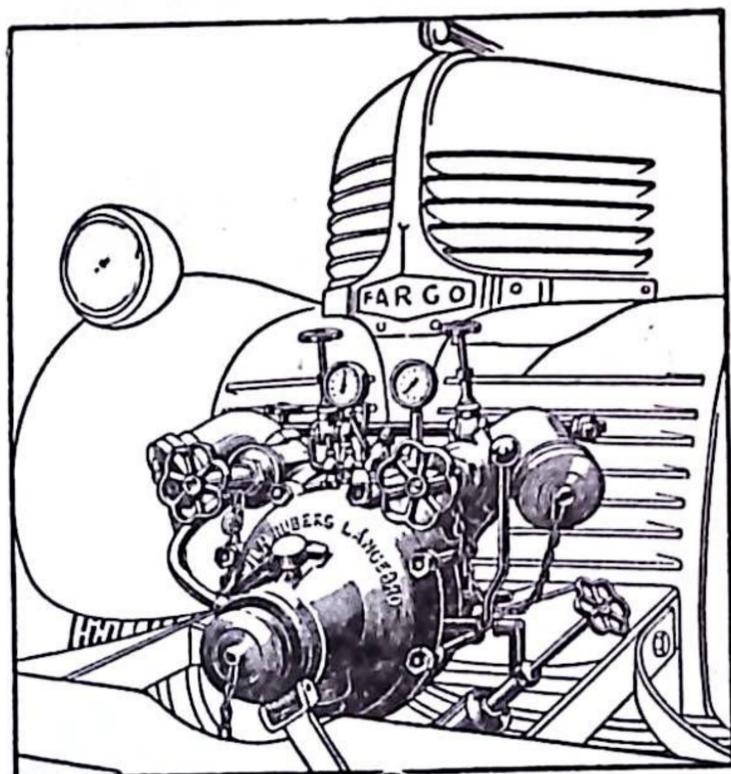

BICAPA
STOCKHOLM

BIRGER CARLSON & Co AB

Kaptensgatan 6 - Telefon (växel): lokalsamtal 67 91 30
STOCKHOLM Ö rikssamtal 62 49 56, 62 49 92

FRONTPUMPAR

för upp till 2600 lit/m
vid 9 kg/cm²

Med avgasevakuering,
oljekylning och synkr.
koppling till motorn.

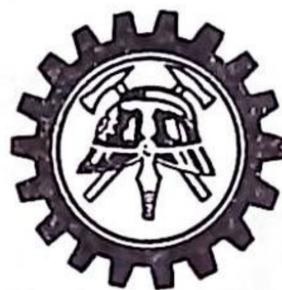
Kort leveranstid.

Wilh. Rubergs Fabriks-Aktiebolag
LÅNGBRO

Tel. Kristianstad 101 74 och 101 78

Tekniska

SPÖRSMÅL

Dragstänger för motorsprutor

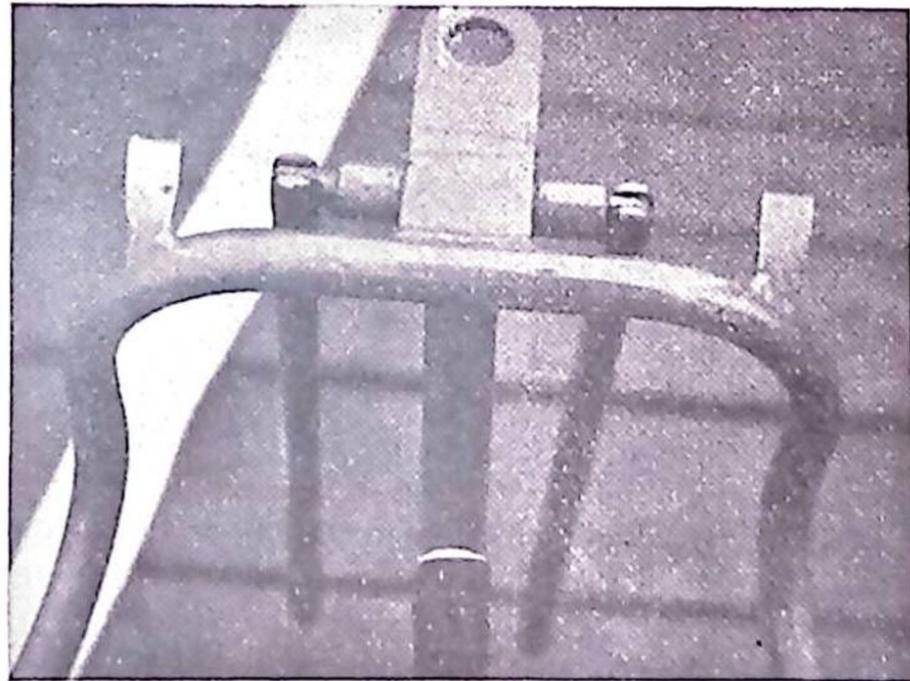
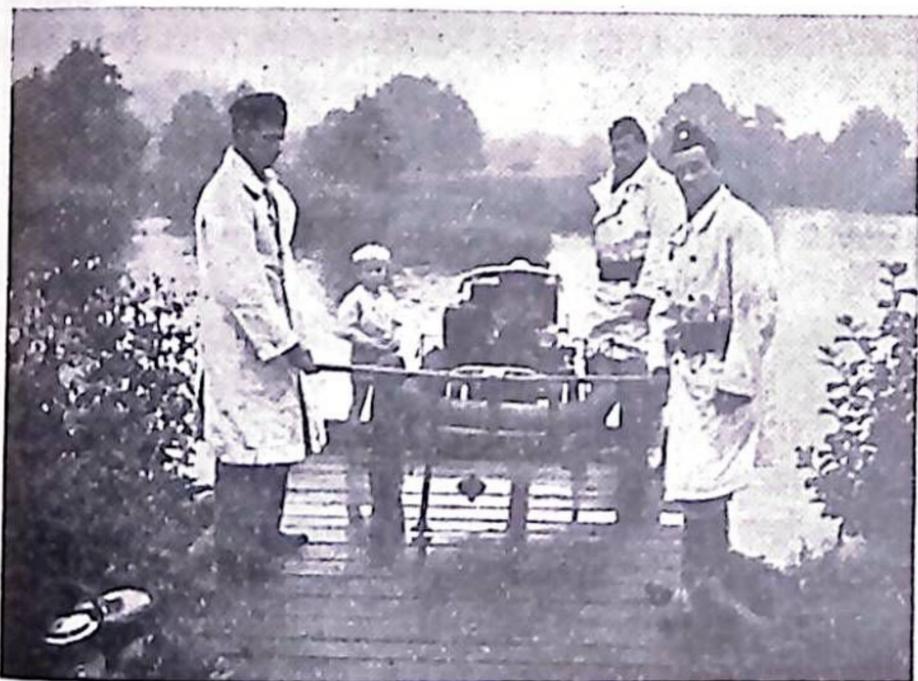
På många motorsprutor, framför allt de av äldre modell, måste man ta bort dragstängerna från sin plats varje gång sprutan skall bogseras efter bil. Låter man den sitta kvar kommer den lätt i kläm och deformerar mot bilen då denna svänger i kurvor. På de nyaste motorsprutmodellerna har man i vissa fall placerat stängerna på ett sådant sätt, att den hela tiden har kunnat sitta kvar på sin plats. Den har då emellertid måst göras så kort, att endast två man fått plats att dra. Risken att få sprutan på "hasorna" har dessutom ökat.

Vid Kinnaströms Väveri AB:s industribrandkår har man lyckats lösa problemet genom att

göra stängerna led- och infällbar. Den behöver aldrig flyttas från sin plats vid bogsering. I utfällt läge är den dessutom längre än normalt, vilket medför att flera man får plats att dra, om terrängförhållandena skulle vara svåra.

Fotografierna visar hur det hela är ordnat. Svänger man stängerna på bild 2 framåt-uppåt-bakåt kommer de helt ur vägen vid bogsering. Vid dragning för hand faller man ner dem och låter dem underifrån stöda mot de båda hakarna, som syns på båda sidor om lederna. Bild 1 visar stängerna i utfällt läge. Observera den betydligt ökade längden.

Göran Bergström.

BRANDHJÄLMAR av stål

Svart- eller vitlackerade med polerad lättmetallskam och extra prima skinninredning.

Alla hjälmar försedda med hållare för nackskydd.

Snabbinställning av hakrem.

Leverans sker omgående.

Rekvirera provhjälm.

MOLIN & WESTBERG

Mäster Johansgatan 5

MALMÖ

Tel. 388 40, 759 12

Specialfirma i brandredskap

Ännu ej prövad materiel:

Ny motorspruta

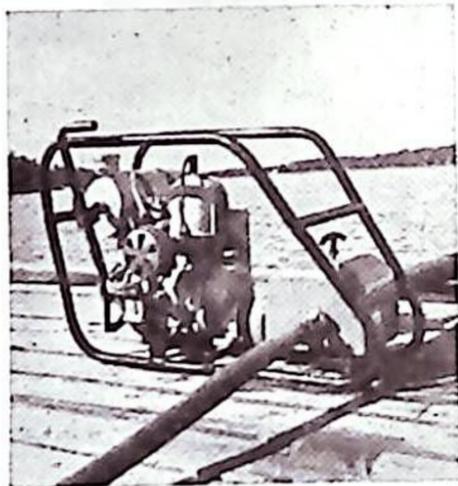
I dagarna har AB Svenska Tempus fått färdigt en ny motorspruta i lättviktsklass. Dess kapacitet är c:a 200 l/min. vid 7 kg/cm² och vikten 58 kg.

Pumpen, som är av kugghjulstyp, är utförd i brons med axlar av rostfritt stål. Alla lager är vattensmorda (kolbussningar). På pumpens trycksida finns en övertrycksventil, som skall förhindra slangbrott eller motorstopp om strålen skulle stängas av. Någon värmemantel — som på större pumpar — finns inte. Skulle pumpen vara frusen kan man med ett par handgrepp lossa den från motorn och tina upp den med motorns avgaser.

Motorn är en luftkyld, encylindrig tvåtaktsmotor med en effekt av 7 hk. Den är försedd med bl. a. inbyggd reduktionsväxel, som ger pumpen ett lämpligt varvtal samt med varvtalsregulator, som förhindrar rusning av motorn.

För att förhindra onormalt slitage genom pumpning av förorenat vatten har sug silen försetts med en extra sil av finmaskig metallduk.

Hela aggregatet är placerat i en ram av stålrör så

utformad, att alla ömtåliga delar på motor och pump skyddas effektivt.

Vid en demonstration av pumpen framgick, att dess evakueringsförmåga och kapacitet vid stora sughöjder var mycket god. Evakueringstiden vid 6 meters sughöjd var endast ett par sekunder.

Vad som gör denna spruta särskilt tilltalande är dess stora lättskötthet. Sedan slangarna kopplats till behöver man endast starta motorn. Resten sköter pumpen själv. Evakuering, kylning av motor samt smörjning av motor och pump går automatiskt. Dessa egenskaper gör att pumpen är särskilt lämplig vid exempelvis industribrandkärer och inom civilförsvaret, där personalen vanligen har begränsad utbildning och rutin.

En anmärkning: Tryckuttaget bör förses med en 2½" koppling, som kompletteras med ett övergångs-

Ordet fritt

Tack för den kloka skrivelsen

Ett inlägg av brandchef L. Pesonen, Helsingfors, med anledning av insändaren "Hur köper vi brandbilar?"

Jag måste erkänna, att "Piketfantasts" skrivelse om små brandbilar i nr 4/1952 gick mina ögon förbi. Först då jag i den norska "Mot Brand" såg en hänvisning till ovannämnda skrivelse, tog jag fram numret.

Det är en bra skrivelse. Tack för den! Som ett tillägg till den vill jag berätta litet om den gamla viborgska brandkåren under hästarnas tidevarv före det gamla världskriget. Sanningen är den, att vi under en olovligt lång tid taktiskt sett gått bakåt.

Den viborgska brandkåren (53 kasererade unga män utan nutidens fridygn) uttryckte från tre stationer till alla eldsvådor på det egentliga stadsområdet med följande materiel: 4 tvåhjuliga lätta slangkärror, 1 fyrhjulig maskinspruta, 1 fyrhjulig redskapskärra, 1 tvåhjulig ångspruta och 1 tvåhjulig slangkärra med grova slangar. Till förstäderna uttryckte brandkåren med en "tunnspruta", en vattentunna och en ångspruta jämte tillhörande slangkärra.

Som reserv hade brandkåren en annan ångspruta, en slangkärra och en mekanisk stege. Men vi lämna nu denna reserv, liksom ytterligare frivilliga reserver, åt sidan och följa den normala utryckningen till brandplatsen.

Märk väl, att alla *vattengivande* kärror voro tvåhjuliga, alltså *terränggående* liksom artilleripjäser. De voro lättmanövrerbara, de kunde köra genom smala gränder och portar — ända fram till "elden". Och likaså kunde ångsprutan köras till vattentaget, det må ha legat nästan var som helst.

Slangkärrorna lade ut var sin ledning vid förbifarandet från den närmaste brandposten på körvägen. Hästen "arbetade" med vid slangledningens utkörning. Då brandkåren

lock för smalslang, gärna i form av ett grenrör. Vid slanglängder över 100 meter måste man ha grovslang som stamledning för att inte få för stora friktionsförluster.

G. B.

från tre håll körde galopperande till brandplatsen, *voro ledningarna med detsamma färdiga*. Slangkärran stannade vid brandposten endast 2—3 sek., och fortsatte, inte mera galopperande men raskt travande. Man behövde endast vissla: "vatten", eller kommendera: "samla ihop".

Ångsprutans slangledning lades ut först på kommando, men sprutan gjordes aktionsfärdig så långt att till och med slangledningen påkopplades, så att kärran ögonblickligen vid order kunde köra fram. Däremot körde manskapskärran och redskapskärran fram till brandplatsen och *stannade där* och deras manskap hade ingenting att göra vid vattentaget eller med slangarna. Deras manskap öppnade dörrar, reste stegar o. s. v.

Om man jämför detta med produktion av den "tekniska utvecklingen", måste man verkligen gråta. En jättestor brandbil, en "rullande brandstation", måste ofta stanna långt från brandplatsen och i hästarnas ställe får nu männen "galoppa". Även det arbete som dragdjuret utförde vid slangutläggningen måste nu människan utföra.

Men! Det förfärligaste av allt: *Sprutan och de på brandplatsen behövliga redskapen finnas — på samma vagn.*

Om vattentaget är långt ifrån, måste man först plocka bort allt, som behövs på brandplatsen. Det tar tid. Och det som man glömmar, det måste man springa efter — kanske en halv kilometer. Man har sannerligen inte skäl att vara stolt över nutidens "utveckling"!

Vad kunde man göra?

Den första åtgärden är att kasta begreppet "brandbil" på skräphögen. Först då man gjort detta, kan man *börja* tänka på ett riktigt sätt.

Vad behöver vi vid en eldsvåda?

Vi skall angripa så snabbt som möjligt. Alltså: En lätt, helst terränggående bil med ett litet vattenförråd.

Vi behöver en bil som inte "rymmer" från brandplatsen och som har, förutom vanliga grejor, även allehanda belysnings-, rökventilations-, rökdyknings- m. m. attiralj. Alltså en pionjärvagn.

Vi behöver en "självgående spruta", som kan uppnå vattentaget var som helst, utan att manskapet behöver fungera som dragdjur och som inte för med sig stegar, yxor m. m. Alltså: en terränggående liten sprutbil eller rättare sagt

"spruta" (kunde man säga: en "spruttraktor").

Vi behöver en slangbil, som kan köra ut en eller flera ledningar även i en svår terräng.

Utanför vattenledningsområdet behöver vi ännu *minst* två vattenvagnar, vilka återigen skall vara verkliga fortskaffningsmedel för vatten, alltså motsvara bensinfirmornas cisternvagnar, och inte vara "brandbilar med stor vattencistern". De skall väl ha en liten spruta och en "järnranon nödvändigaste redskap", men huvudsaken är vattnet, minst 2.500 liter.

Alltså sex-vagns-kombination: en anfallsvagn, en pionjärvagn, en "självgående spruta", en slangvagn, två vattenvagnar.

Om sprutvagnen har en 2.000 liters pump och alla andra förutom pionjärvagnen, en 1.000 liters pump och pionjärvagnen en bärbar motorspruta, äger denna kombination *en oerhört stor slagkraft*. Men framför allt är den taktiskt sett ojämförligt överlägsen ett visst antal "brandbilar". Den är "nästan" lika bra som den gamla viborgska utryckningen före det gamla världskriget.

Jag har nu beskrivit en motoriserad utryckning som kan arbeta *lika väl på vattenledningsområdet som utanför detta*. Inom vattenledningsområdet kan vattenvagnarna utelämnas — under fredstid.

Vad är priset? Grovt taget kan man räkna med att proportionen är 2:1. Ovannämnda 6 specialvagnar kommer att kosta omkring hälften av 3 "brandbilar" pris.

Hur går det under krig?

Då får man av ovannämnda utryckning med hjälp av några vanliga civilbilar *tre* slagkraftiga släckningståg. Angreppsvagnen, pionjärvagnen och sprutvagnen bilda med hjälp av en lastvagn, som improviseras till slangvagn med en bärbar motorspruta, det första tåget. Vattenvagnarna, som nu båda fungera som anfallsvagn få till hjälp en lastbil med vattenlådor och bärbara sprutor, en turistbuss som manskapsvagn samt en lastbil med slangar och bogserbar motorspruta. Den egentliga slangvagnen blir en gemensam reservvagn. Där ha vi *tre* släckningståg alla med omkring 4.000 liters kapacitet och framför allt stridsdugliga i alla situationer.

Vad kan ni göra med tre "brandbilar", om vattenledningen inte fungerar och vägarna börjar vara litet si och så?

Brandförsvarsmål i Regeringsrätten under 1951

4. (Dnr 160/1951) Fråga huruvida en delägare i dödsbo skall kunna åläggas ensam vidtagna brandskyddsåtgärder.

Hos länsstyrelsen i Norrbottens län anmälde *brandsynenämnden* i Junosuando socken efter företagen efterbesiktning, att A. Kangas icke fullgjort honom givet föreläggande att beträffande fastigheten Junosuando nr 10 i socknen senast den 1 december 1949 hava vidtagit vissa brandskyddsåtgärder.

De föreskrivna åtgärderna voro följande: Beträffande bostaden: Vägg intill järnspis skyddas med minst 1 varv tegelsten till en höjd av 60 cm över spisen. Eldstadsplan anskaffas framför spisen. Muren i övrigt repareras. — Beträffande vinden: Skorstenen muras rakt upp från innertaket.

I sina besvär framhöll *klaganden*, att han vore delägare i det dödsbo, bestående av tre bröder, som ägde fastigheten, att boet aldrig skiftats och att de övriga bodelägarna, särskilt en av bröderna, som med sin familj ständigt bodde i fastigheten, borde vidtaga föreskrivna åtgärder.

Härtill genmälde *brandsynenämnden*, att vid utskrivandet av protokoll tagits för givet att delägarna ansvarade för de rum de bebodde; klaganden bodde sålunda i köket. I detta rum gällde anmärkningen den skyddande beklädnaden av väggen intill spisen, eldstadsplan, sprickor i muren och spricka i murstocken på vinden, vilken var särdeles eldfarlig. Denna sistnämnda hade någorlunda tätats, men föreläggandet gällde uppmurning av skorstenen från innertaket rakt upp och skorstenen ovanför yttertaket vore även synnerligen bristfällig. Den insatta spisen vore ställd direkt på trägolvet utan något skyddande underlag, vilket knappast förbättrat saken. — Vad beträffade de övriga delägarna i fastigheten, så hade dessa i huvudsak utfört de förelägganden, som kunde anses beröra dem, visserligen icke till full belåtenhet, men då ingen direkt eldfara föreläge, och en större reparation påstods förestående, hade brandsynenämnden tills vidare låtit sig nöja. Beträffande klagandens del ansågs direkt eldfara föreligga, varför brandsynenämnden icke ansågs sig kunna bevilja ytterligare uppskov.

Länsstyrelsen framhöll i anledning av besvären bl. a., att då brandsyneprotokollet upptog klaganden såsom ägare av fastigheten, länsstyrelsen i överklagade beslutet förelade klaganden att avhjälpa de påtalade bristerna. Sedermera hade emellertid framkommit att fastigheten tillhörde oskiftade dödsboet efter Johan Kangas. Då klaganden vore delägare i dödsboet och enligt uppgift bebodde den del av fastigheten föreläggandet avsågs, syntes länsstyrelsens föreläggande kunna gälla.

Regeringsrätten utlät sig: Kungl. Maj:t har i nåder låtit sig föredragas ovanberörda underdåniga besvär.

Enär klaganden är delägare i det dödsbo, som äger fastigheten,

samt föreläggandet får anses avse klaganden i denna hans egenskap,

samt klaganden icke heller i övrigt visat fog för sin talan,

lämnar Kungl. Maj:t besvären utan bifall, dock att

den tid, före vilken de anmärkta bristerna skola vara avhjälpna, bestämmas till den 1 januari 1952.

5. (Dnr 111/1951) Fråga om skyldighet att borttaga nätavspärrning.

Enligt protokoll, fört vid brandsyn den 28 juli 1950, förelades J. A. Bergendahl i egenskap av ägare till fastigheten nr 57 i kvarteret Roddaren med adressnummer 43—45 vid Kronobergsgatan i Stockholm att senast den 1 september 1950 borttaga en nätavspärrning, som uppsatts å fastighetens gård framför utgången från det östra trapphuset i den angränsande fastigheten nr 50 i samma kvarter med adressnummer 54—56 vid S:t Eriksgatan. Enligt protokollet ledde till ifrågavarande trapphus reservutgångar från ett möbellager, en bordtennissalong och ett garage.

Då det vid efterbesiktning konstaterades, att klaganden icke fullgjort det givna åläggandet, anmälde *brandchefen* förhållandet för överståthållarämbetet och framhöll därvid bl. a.: Enär ifrågavarande trapphus, fränsett dess betydelse som reservutgång, även hade stort värde som angreppsväg vid eldsläckningsarbete i händelse av brand i någon av ovan nämnda lokaliteter, hemställdes med hänvisning till 12 § brandstadgan, att överståthållarämbetet måtte vidtaga de åtgärder, som av förhållandena kunde anses påkallade.

Klaganden upplyste, att han vid något tillfälle i början av 1950 lät med järntrådsnät stänga för reservutgångens mynning mot gården, så att det icke skulle gå att komma fram där. Anledningen till denna åtgärd uppgav klaganden vara, att han ville skydda hyresgästerna i Kronobergsgatan nr 45 för obehag från besökarna i bordtennissalongen.

Brandchefen framhöll bl. a., att den nätavspärrning, som klaganden satt upp på gården, bestod av ett metalltrådsnät med en trådtjocklek av c:a 2,5 mm och en lägsta höjd av 2,2 meter. Nätet vore uppspant på järnrörsstolpar. För att klippa sönder nätet måste man således vara utrustad med lämpliga verktyg, vilket sannolikt icke någon bure på sig vid en eventuell nödutrymning. För övrigt skulle detta arbete vara alltför tidsödande. Av det anförda framginge, att det östra trapphuset utgjorde reservutrymningsväg från fyra lokaler, varav tre helt saknade annan nödutrymningsväg. Med hänsyn till säkerheten för de personer, som vistades inom dessa lokaler, hemställde brandchefen, att överståthållarämbetet ville vidtaga sådana åtgärder, som ledde till att den östra trappan åter kunde användas som nödutrymningsväg till det fria.

Överståthållarämbetet framhöll, att den av klaganden uppsatta nätavspärrningen syntes utgöra en i 11 § 3 mom. 3) brandstadgan omförmäld anordning, som kunde medföra svårighet att vid brand utföra eldsläckning och räddning av liv och egendom. Ämbetet hemställde, att besvären måtte lämnas utan bifall.

Regeringsrätten fann ej skäl göra ändring i överståthållarämbetets resolution.

Stig G. Holmberg.

REDDAWAY

brandslangor
-i kamp mot elden världen runt

Invändigt gummerade brandslangor röna en för varje år allt större efterfrågan. Decenniers rika erfarenhet ligger bakom vår tillverkning av denna specialitet. Fråga efter våra

diagonalvävda & gummerade lanneslangor

vilka fylla de största anspråk på slitstyrka och hållfasthet mot tryck.

REDDAWAY'S produktion av brandslangor enbart under krigsåren överskred

17.000.000 meter

F. REDDAWAY & Co., LIMITED
MANCHESTER LONDON

Filial för Sverige

Aktiebolaget

F. REDDAWAY & Co.

Stockholm

Birger Jarlsgatan 23

tel. 10 26 67, 21 35 03, telegr.: Reddaway

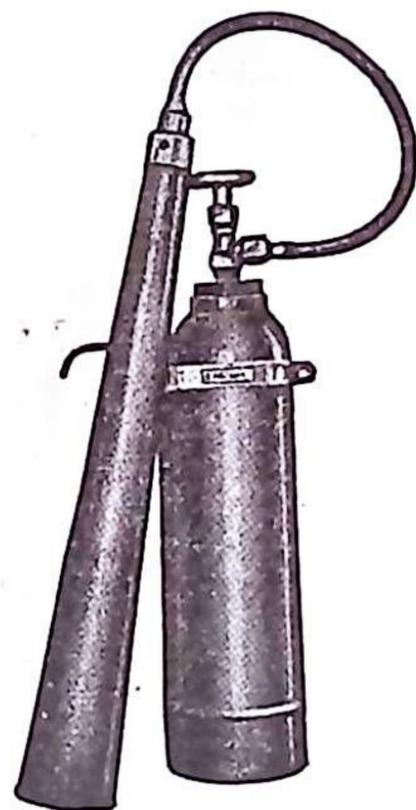
Transportabla och stationära

Skum- och Kolsyresläckare

samt all övrig

Brandredskap

Införda vårt kostnadsförslag

BRANDREDSKAPSFIRMAN

ODENIUS

AKTIEBOLAG

Östra Hamngatan 16

GÖTEBORG

Tel. 13 69 35, 13 69 47, 13 15 96

Helmask nr 474 V
"KLARSIKT"

Klar sikt med "KLARSIKT"

Prova den nya populära och tillförlitliga helmasken "KLARSIKT", som har betydligt större synfält än de vanliga helmaskerna. God passform och in- och utandningsventiler av beprövad konstruktion. En stor imskiva, som täcker hela synfältet, förhindrar effektivt imbildning. Ni arbetar lättare och känner Er säker med "KLARSIKT".

Högeffektfilter nr 98 F mot alla vid en eldsvåda förekommande gaser utom Co. Kr. 10:—/st.

Begär provmask och filter från:

BRAND- och ARBETARSKYDDSMATERIEL

Arne Carlsson

Sandviksvägen 32, Hässelby Villastad

Tel. Stockholm 38 10 95

Til Narvik og Lofoten

Några glimtar från trakter, som kommer att besökas under utflykten i samband med Riksförbundets årsmöte.

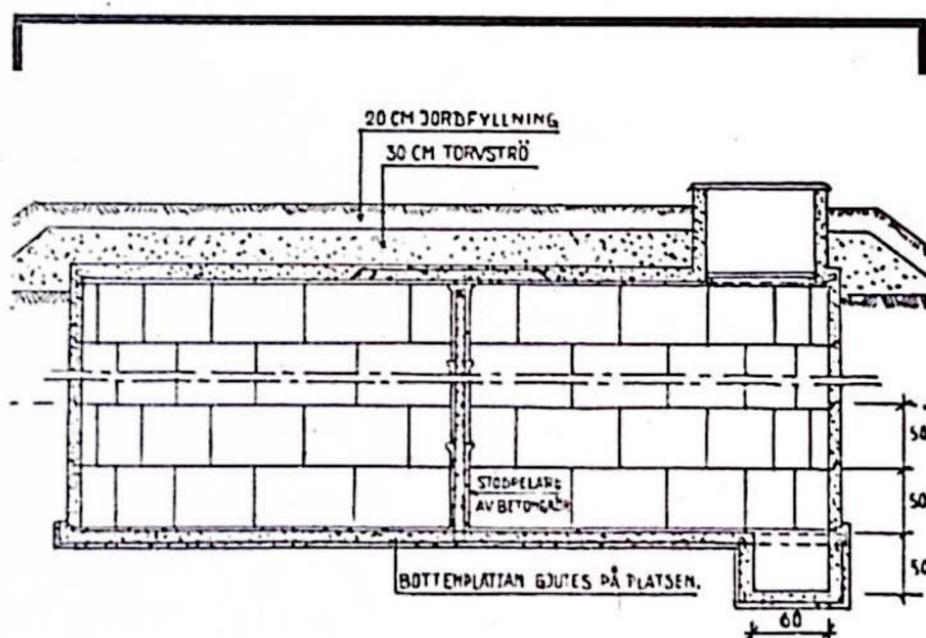
Også for svensker har navn som Narvik, Gratangen, Lofoten, Svolvær, Trollfjord en rent legendarisk klang. Navnene er kjent fra mange begivenheter i krig og fred, både i gamle dager og i nyere tid.

Om vi for eksempel nevner Narvik, byen som er endepunkt for malmbanen og utskipningshavn for den svenske jernmalmen i Kirunavare og Luossavare. Bare for noe over 50 år siden var Narvik bare en liten gård nede ved fjorden, idag er den en av Nord-Norges største byer med 10—12.000 innbyggere. I en uendelig strøm går malmtogene fullastet vest langs Torneträsk (hvor vi passerer STF's nye flotte Abisko turiststasjon), over fjellet ved riksgrensen hvor lokomotivet fløyter et par ganger for å markere at nu passerer man grensen. Og nesten i samme øyeblikk skifter naturen også, mens vi tidligere kunne la blikket gli over de vidunderlige vakre vyer langs Torneträsk, med fjellene i majestetisk ro på den andre siden av sjøen, åpner seg nu plutselig ville bratte gjel, hvor jernbanen i slyng og sving finner veien gjennom mange tunneller og sneoverbygg høyt oppe på det bratte stupet med Rombaksfjordens grønne vann langt, langt under oss og bratte ville fjell rett over oss. Nede i bunnen av fjorden skimter vi enda de rustne levninger av fire tyske torpedojagere som i april 1940 ble drevet inn her av britiske fly og krigsskip.

På vei mot Narvik møter vi det ene tomme malmtog etter det andre. Over 20 tog i døgnet laster normalt av sin malm i de store båtene som ligger klar i Narviks moderne havn. Lyden av malmtogene og skramlingen når malmen lastes på transportbånd eller mere gammeldags direkte i båtene er Narviks signaturmelodi. Går vi opp i fjellsiden som stiger bratt opp fra byen har vi et vindunderlig rundskue ut over havnen, med det veldige lasteanlegg og kaiene, over Ofotfjorden lenger ut med mektige fjell på den andre siden også. — Ellers er byen preget av krigshandlingene i 1940, — ennu er ikke alt gjenreist — men mange

fine nye hus, vekker den besøkendes beundring. Går vi inn i det store elegante Grand Hotell Royal, undrer nok den tilreisende seg over å finne et slikt hotell mange, mange mil nord for polarsirkelen.

Narvik er knutepunktet for turisttrafikken her nord, ikke minst for alle de gjennomreisende som kommer via Sverige. Mot nord går busser mot Tromsø, etter først å ha passert Ofotfjorden med ferge. Første stopp er Gratangen som man med fordel kan gjøre til replipunkt for utflukter i disse ville vakre strøk. Liker vi å fiske kan vi reise ut til strømmen like ute i fjorden, hvor torsk, hyse og sei alltid står parat til å nappe på kroken — og dette er en kjær avveksling for turisten, men en nødvendighet for den bofaste befolkning. Eller vi kan reise ned i Spansdalen, denne fantastisk ville fjelldal, ned mot Lavangen. Spanstind

Vi tillverka:

Monteringsklara Reservoarer för branddammar och brandbrunnar

Godkänd för statsbidrag med upp till
50 % av anläggningskostnaderna

Rekvirera vår broschyr   Begär offert

Tranemo Cementvaru AB

Tranemo Tel. 701 50 (Svenljungaområdet)

hever sin 1.430 m. höye topp så å si loddrett opp fra den frodige dalbunnen.

Fra Narvik kan vi også reise med båt utover mot Lofoten, langs Lofotenveggens mektige tinderad til fiskeværerne ute i den fortrollede öyverden. Om sommeren er Svolveer en fredelig plett, men om vinteren når fisket går for fullt ökes byens innbyggertall fra 3.700 til 10—12.000. Fiskere fra hele Norges kyst søker seg til fiskebankene her — 5—6.000 båter og 30.000 mann haler sjöens rikedommer inn over relingen. Hver dag hele året rundt passerer Hurtigrutens elegante båter gjennom Lofotens öyrike og om sommeren beundrer turister fra alle verdens kanter den vidunderlige naturen. Fireogtyve timer forgyller solens stråler fjell og sjö. Like nord for Svolveer kommer vi gjennom Raftsundet, så smalt at man nesten har inntrykk av at man fra dekket kan hoppe rett ned på stranden. Gjennom en trang passasje med höye stubgratte fjell på begge sider kommer vi inn i Trollfjorden. Den bærer sitt navn med rette, for en mere trolsk stemning enn den som möter en inne i bunnen av denne fjord kan man vanskelig tenke seg. I det dunkle lyset som trenger ned mellom de höye fjellene skimter vi inn mot fjellssidene hvor fjellbakkene styrter seg i sjöen.

Öyene her ute har vært bebodd siden lenge för historisk tid. Det rike fisket langs kysten var en viktig inntektskilde for befolkningen og hövdingene som satt på hver sin öy langs hele leden nordover. Mange av disse er nevnt i Snorres norske kongesagaer, som f. eks. Tore Hund på Bjarköy like nord for Harstad. Dengang var også Trollfjorden sene for en strid mellom en av bondehövdingene og en av Hellig Olavs menn. I nyere tid har Trollfjorden også vært sene for "krigerske" handlinger. Da fisket på bankene en vinter i slutten av forrige århundre var meget dårlig viste det seg at Trollfjorden stod full av fisk, og de som kom först til dette fisket stengte av fjorden for å hindre hele flåten i å komme inn i den trange fjorden. Dette beröimte Trollfjordslaget er skildret i Johan Bojers "Den siste viking".

En aning misstänkt.

Domaren: — Ni påstår alltså, att den där mannen körde bil i onyktert tillstånd.

Vittnet: — Nej, det gör jag inte. Jag säger bara att han satt i sin bil minst femton minuter framför ett brandskåp och väntade på att ljuset skulle skifta om till grönt.

PM. över utflykten 27–29/6

27 JUNI:

- kl. 08.40 Avresa från Luleå. Lunch intages på tåget.
 14.38 Ankomst Kiruna. Besök i staden och gruvorna. Mellanmål intages.
 18.22 Avresa från Kiruna.
 21.00 Ankomst Riksgränsen. Intagande av förläggning på Lapplandia.
 21.30 Supé.

28 JUNI:

- kl. 07.00 Lätt frukost.
 08.00 Avresa till Narvik.
 09.10 Ankomst Narvik. Förläggning på Grand Hotell Royal.
 10.00 Avresa med båt till Trollfjorden och Skjomen. Lunch, mellanmål och middag intages på båten.
 22.00 Beräknad återkomst.

29 JUNI:

- kl. 10.00 Avresa med buss till Gratangen, Sjövegan och Brandvoll. Lunch och mellanmål under färden.
 17.00 Beräknad återkomst.
 19.30 Gemensam middag, Grand Hotell Royal.

Pris: 95: —. Varje deltagare betalar därejämte resan till och från Narvik, lunchen på tåget samt rum på Grand Hotell Royal i Narvik.

Deltagare böra anmäla sig snarast möjligt. Antalet platser i utfärden måste nämligen begränsas.

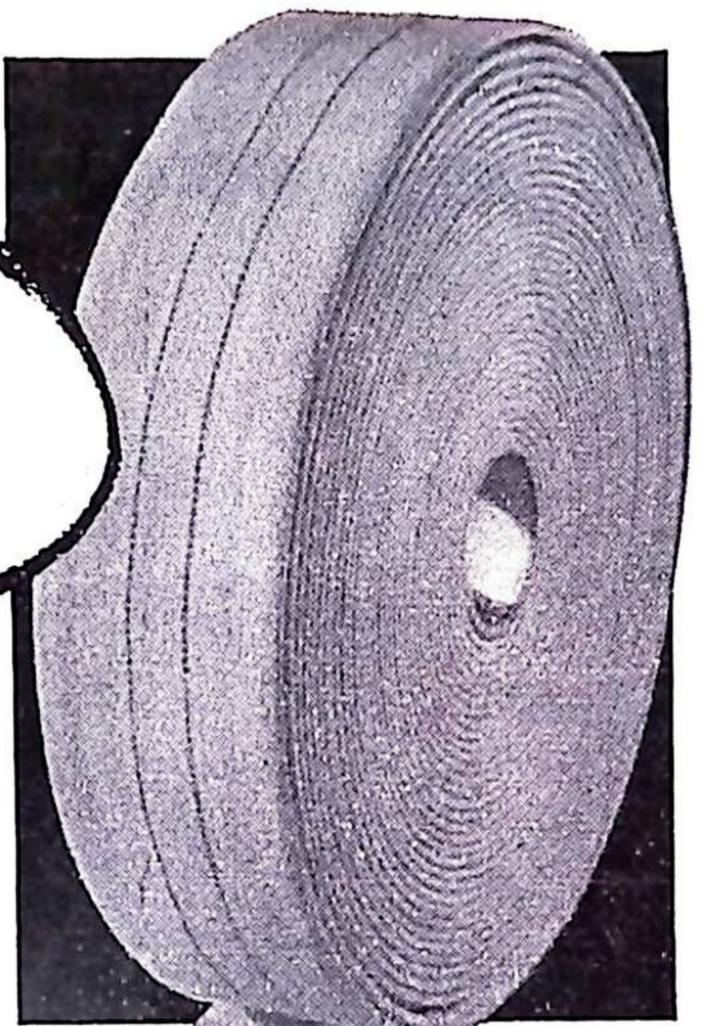
Återresa från Narvik kan ske 29/6 kl. 21.05 eller 30/6 kl. 10.25 eller 21.05. Sovvagn från Narvik beställes av deltagarna. Om intet annat anges vid anmälingen reserveras genom oss rum för nätterna 27/28, 28/29 och 29/30 juni.

För att förbilliga tågresan Boden—Narvik är det lämpligt att lösa tur och retur biljett hemorten—Narvik med tilläggsbiljett Boden—Luleå.

Tät och slitstark...

skall en brandslang vara.

- Jonsereds brandslang har genom åren gjort sig känd för stor täthet och slitstyrka, men så har också brandslang tillverkats på Jonsered i mer än 90 år.
- Vi vet vad som fordras av en brandslang och vi har ständigt följt med den tekniska utvecklingen.
- Noggrant utvald råvara, som spinnes i vårt eget spinneri.
- Specialbehandling av garnet mot röta.
- Rundvävning efter modernaste metoder.
- Fortlöpande skarp kontroll.
- Detta ger en slang, som överträffar de av Svenska Brandkårens Riksförbund fastställda fordringarna på täthet och sprängningstryck.
- Begär alltid Jonsereds llneslang med två blå ränder, en svensk produkt av högsta kvalitet.

En katastrof kan hända

om slangen ej får den rätta vården!

En brandslangs livslängd är beroende på den fortlöpande vården — har Ni hört talas om "Katastrofen vid Lövlunda brandkår", ett skrämmande fall som kan hända. Rekvirera den nyredigerade broschyren i dag och läs allt om rätt slangvård!

JONSEREDS FABRIKERS AB,
Jonsered

Var god sänd gratis ..... ex. av
Eder nyredigerade broschyr "Katastrofen vid Lövlunda brandkår".

Namn .....

Adress .....

Postadress .....

Jonsereds

där tradition förenas med modern teknik

**JONSEREDS FABRIKERS
AKTIEBOLAG, JONSERED**

GRUNDAT 1833

Auktoriserade återförsäljare:
BRISSMANS BRANDREDSKAP, Halmstad
A.-B. HENRIKSSO S BRANDREDSKAP, Stockholm - Göteborg - Malmö - Sundsvall
ODENIUS A.-B., Göteborg
A.-B. PUMPINDUSTRI, Göteborg - Stockholm
Malmö

Notiser

Som bilaga

till detta nummer medföljer dagordning för Riksförbundets årsmöte jämte inbetalningskort.

Årsmöten.

- 18/4 Västerbottens läns Brandkårsförbund i Umeå.
 2/5 Kronobergs läns Brandkårsförbund i Diö.
 14/5 Jönköpings läns Brandkårsförbund i Huskvarna.
 16/5 Södermanlands läns Brandkårsförbund i Mariefred.
 20/5 Skånska Brandkårsförbundet i Hälsingborg.

Skövde vann RM i handboll.

För fjärde gången arrangerades i år riksmästerskap i handboll för brandmän. Vid anmälningstidens utgång hade 16 lag anmält sitt deltagande, vilket är rekord.

Efter den kvalificerande omgången voro Skövde, Jönköping, Trollhättan och Gävle klara för slutspelet, som gick i Jönköping den 19 och 20 februari. I första matchen möttes Trollhättan och Skövde och här vann sistnämnda lag med 17—11. Sedan segrade Jönköping över Gävle med 11—6. Finalen mellan Skövde och Jönköping blev en rafflande historia och det var ovisst intill sista sekunden vem som skulle segra. Det blev nu Skövde förunnat att med segerciffrorna 10—9 för andra gången bli riksmästare i handboll. I halvtid ledde Jönköping med 4—2. Trollhättan besegrade sedan Gävle i matchen om tredje pris.

Jönköping svarade för trevligt värdskap och alla trivdes bra hos smålänningarna, som har ännu ett riksmästerskap att tänka på i år, nämligen höstens orienterings RM. Det blåser tydligen friska fläktar inom idrottsföreningen i Jönköping.

K. G. O.

Bemärkelsedagar

70 år.

9/5 Achilles, A., Brandchef, Åtvidaberg.

50 år.

12/5 Nilsson, R., v. Brandchef, Skanör-Falsterbo.

17/5 Berghold, K. A. C., v. Brandchef, Sandviken.

”Larmet”

heter en liten trevlig, stencilerad tidning, som den livaktiga Knivsta brandkår sänt oss. Red. tackar för den glada underhållning, som tidningen bjöd på, och saxar ur ”Värt att veta om ordet BRAND”:

Brandförsäkring: Bör alltid vara betald före brand.

Brandgata: Gatan där brandstationen ligger.

Brandgavel: Är de fönster som stå på vid gavel.

Brandstyrka: Är den starkaste i brandkåren.

Brandmur: När flera bränder läggs på varandra.

Brandordning: När allt är i sin ordning före en brand.

Brandsyn: Den som först upptäcker en eldsvåda.

Brandväsen: Oljud från brandbilen vid utryckning.

Brandvakt: Vakt som håller elden vid liv.

Brandskåp: T. ex. linneskåp e. dyl. som brinner.

Brandpost: Meddelande från brandchef-en.

Brandstegen: En pyromans steg från brandplatsen.

Brandy: Användes i Amerika att släcka törst med.

Brandtorn: Utsiktsplats från vilken eld kan beskådas. (Hämtat ur bokflorans konserverasjonsleksion.)

NYTT HJÄLMAR NYTT MED STÄLLBAR INREDNING

Hjälmen kan inställas för 4 storlekar samt delar därav. Mjuk anliggningsrem som passar alla huvudformer och håller hjälmen stadigt på huvudet utan att trycka. Hjälmen är krymp- och rostfri. Patentsökt. Våra lättmetallshjälmar har 3 gånger bättre värmskydd än lackerade.

stålhelmar. C:a 33.000 hjälmar sålda de senaste 12 åren. Finns för omgående leverans. Gamla hjälmar, även av andra fabriker, kunna förses med vår nya inredning.

Jonsreds linnelang samt all övrig brandmateriel till lägsta priser.

BRISSMANS BRANDREDSKAP, Halmstad — Tel. 3333

Motorspruta typ API 120

Kapacitet: 1.800 l/min vid 9 kg säljes till förmånligt pris. Motorsprutan är endast provkörd.

Svar till

STOCKHOLMS BOMULLSPINNERI OCH VÄFVERIAKTIEBOLAG, Stockholm 2.

Brandman

Vi söker för nyinrättad befattning vid vår industribrandkår en heltidsanställd brandman. Vederbörande skall vara brandmästaren behjälplig med skötseln av brandmateriel samt kunna tjänstgöra som brandförman. Utbildning inom civilförsvarets brandtjänst räknas som merit. Körkort erforderligt.

Familjebostad om 2 rum och kök ställes till förfogande på orten.

Svar med meritförteckning och betygsavskrifter samt uppgift om löneanspråk och tidigaste tillträdesdag ställes till

Personalchefen

SVENSKA SKIFFEROLJE AKTIEBOLAGET

Närkes Kvarntorp

Svenska Brandkårernas Riksförbund

förklarar härmed en nyinrättad befattning som konsulent ledig.

Arbetsuppgift: i första hand organisation av motorsprutkontroll vid brandkårerna samt handläggande av materielfrågor av olika slag.

Lämplig kompetens: brandchefsutbildning motsvarande kat. I. Avseende kommer också att fästas vid ev. teknisk utbildning.

Lön: efter överenskommelse.

Ansökan med meritförteckning, betygsavskrifter och övriga handlingar, sökande önskar återopa, samt löneanspråk skall ställas till Centralstyrelsen för Svenska Brandkårernas Riksförbund, Jakobsgatan 14, Stockholm C, samt vara dit inkommen senast den 15 maj 1953.

Centralstyrelsen.

Brandmästare

Befattningen som heltidsanställd brandmästare, eventuellt heltidsanställd brandchef, vid Norrtälje stads borgarbrandkår är till ansökan ledig.

Sökande skall ha förvärvat sådan kompetens som föreskrives i § 7 brandstadgan. Blivande befattningshavare är skyldig att av staden förhyra bostad inom brandstationen om två rum och kök. Till brandstyrelsen ställd ansökan, åtföljd av uppgifter om ålder och civilstånd, meritförteckning, betygsavskrifter, löneanspråk, samt de övriga handlingar sökande vill återopa, skall vara brandstyrelsen tillhanda senast den 10 maj 1953.

Närmare upplysningar lämnas av brandstyrelsens ordf. telefon Norrtälje 117 42.

Brandstyrelsen.